

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra hudební výchovy

Bakalářská práce

Dechová hudba v jižních Čechách se
zaměřením na historii a současnost dechových
souborů a jejich výrazných uměleckých
osobností

Vypracovala: Lenka Žižková
Vedoucí práce: MgA. Jan Meisl, ArtD.

České Budějovice 2015

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci na téma jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské - diplomové - rigorózní - disertační práce, a to v nezkrácené podobě - v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 30. 4. 2015

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala MgA. Janu Meislovi, ArtD. za vedení celé mé bakalářské práce a za poskytnutí cenných rad. Dále bych ráda poděkovala Mgr. Zdeňkovi Voráčovi, Vítovi Zuzákovi a Mgr. Ireně Doškové za spolupráci a za poskytnutí materiálů k mé absolventské práci.

Anotace

Bakalářská práce zmapuje dechovou hudbu v jižních Čechách, především proto, že diplomantka dosud nasbírala spoustu zkušeností jako interpretka a členka dechových souborů, ve kterých dříve působila či nadále působí. V práci poukáže na vývoj dechové hudby od jejího počátku (kde se objevila, z čeho se vyvinula a jak vznikla), až po současnost a zmapuje jejich existenci. Dále se zaměří také na existenci menších dechových souborů rovněž z hlediska jejich vzniku, historie a vývoje až do současnosti, na jejich aktivitu především na různých soutěžích, festivalech a pod., a to po celé České republice. Současně se zaměří na důležité osobnosti těchto souborů. Práce může být doplněna o rozhovory s odborníky na dechovou hudbu, vedoucími, či instrumentalisty jednotlivých dechových souborů.

Annotation

The bachelor thesis maps brass music in South Bohemia. The author has gained a lot of experience as performer and current member of brass bands. The thesis describes development of brass music from its beginning to present brass music. The thesis is further focused to map history and development of small brass bands. This includes description of their performing at various festivals, competitions all over Czech Republic. The thesis also follows up important members of described brass bands. The interviews with experts, conductors and performers are included in the thesis.

Obsah

Úvod.....	1
1. Dechová hudba, vysvětlení pojmu.....	2
2. Vznik a vývoj dechové hudby	4
2.1 Počátky hudby.....	4
2.2 Vývoj hudby od středověku	5
2.3 Vývoj dechových orchestrů, hudby v 18. a 19. století	7
2.4 Vojenská hudba.....	9
2.5 Periodizace	13
3. Hudební nástroje typické pro dechovou hudbu	14
3.1 Trubka, křídlovka.....	14
3.2 Baskřídlovka	15
3.4 Klarinet.....	15
3.5 Tuba	16
3.6 Trombon.....	16
3.7 Lesní roh	16
3.8 Bicí nástroje.....	17
3.9 Příčná flétna	17
3.10 Akordeon.....	17
3.11 Typické nástrojové melodicko-rytmické motivy	18
4. Rozbor typické skladby pro dechový orchestr.....	21
5. Jihočeské dechové orchestry.....	24
5.1 Velký dechový orchestr.....	24
5.1.1 Repertoár Velkého dechového orchestru	24
5.1.2 Obsazení orchestru	25
5.2 Babouci	26
5.2.1 Repertoár Babouků.....	26
5.2.2 Obsazení souboru.....	27
5.2.3 Diskografie.....	27
5.3 Samsonka	28
5.3.1 Repertoár Samsonky	28

5.3.2 Obsazení.....	28
5.3.3 Diskografie souboru	29
6. Skladatelé jihočeské dechové hudby	30
6.1 Ada Doško.....	30
6.2 Ladislav Kubeš.....	31
6.3 Karel Valdauf.....	32
7. Současný stav dechové hudby v jižních Čechách.....	34
7.1 Kubešova Soběslav	35
7.3 Zlatá křídlovka	36
7.4 Televizní stanice Šlágr, vydavatelství Česká muzika	37
7.2 Pořady Českého rozhlasu České Budějovice	39
7.2.1 Písničky pro radost.....	39
7.2.2 Dechovka, to je moje.....	40
7.2.3 Profil.....	40
8. Rozhovor s osobnostmi jihočeské dechové hudby	42
8.1 Zdeněk Voráč - rozhovor	42
8.2 Vít Zuzák- rozhovor	45
9. Výzkum.....	49
9.1 Cíl výzkumu.....	49
9.2 Hypotéza	49
9.3 Forma	49
9.3 Vyhodnocení výzkumu jednotlivých otázek výzkumu	50
9.4 Závěrečné vyhodnocení	55
Závěr	56
Resumé.....	57
Seznam použitých informačních zdrojů	58
Přílohy.....	60

Úvod

Jako téma mé bakalářské práce jsem si zvolila dechovou hudbu v jižních Čechách, především proto, že toto téma mi přišlo velmi zajímavé. Podle hledaných zdrojů a publikací jsem nenašla, že by někdo podal kompletní obraz o dechové hudbě v tomto regionu. Proto jsem se rozhodla zaměřit se na toto téma. Ale také především proto, že jsem dosud nasbírala spoustu zkušeností jako interpretka a členka dechových souborů, ve kterých jsem dříve působila či nadále působím.

V bakalářské práci poukážu na vývoj dechové hudby od jejího počátku (kde se objevila, z čeho se vyvinula a jak vznikla), až po současnost a zmapuji její existenci. Dále se zaměřím také na působnost větších a menších dechových souborů rovněž z hlediska jejich vzniku, historie a vývoje až do současnosti. Dále na jejich aktivitu, především na různých soutěžích, festivalech, koncertech apod., a to po celé České republice i v zahraničí.

Současně se zaměřím na důležité osobnosti těchto souborů. Práci jsem doplnila o dva rozhovory s odborníkem na dechovou hudbu - Zdeňkem Voráčem a kapelníkem orchestru a zároveň hudebníkem, pedagogem Vítem Zuzákem.

V závěru mé bakalářské práce jsem se věnovala i průzkumu dechové hudby v prvním ročníku na Konzervatoři v Českých Budějovicích. Tady mladí hudebníci vyplnili otázky v daném dotazníku. Otázky se týkaly především dechové hudby a působnosti studentů v jednotlivých orchestrech a souborech.

1. Dechová hudba, vysvětlení pojmu

Na začátku mé bakalářské práce bych se chtěla zaměřit na vysvětlení pojmu, co to vlastně dechová hudba je. Tento pojem je velmi široký. A také názory hudebních teoretiků jsou odlišné. Nyní bych uvedla definici, která by tento pojem mohla vysvětlit:

„Tento termín lze chápat jako označení jednak souborů, které využívají různé dechové nástroje, a jednak repertoáru, jenž se vyvinul do podoby specifické oblasti.“¹

Dechová hudba = dechové nástroje. V těchto tak zvaných „dechovkách“ vystupují také jiné nástroje například bicí, akordeon, někdy i elektrické piano. Některé typické dechové skladby jsou upraveny dokonce i pro smyčcový, nebo symfonický orchestr. Ale tento jev se bohužel vyskytuje velmi zřídka. Nejčastěji se s těmito skladbami v symfonickém podání setkáme u starých gramofonových nahrávek, nebo na koncertech s lidovou tematikou (CD- *Zůstaň tu s námi, v podání České filharmonie*).

„Starší odborná literatura používala pojem dechová hudba jako termín, který druhově specifikoval veškerou hudební produkci určenou dechovým nástrojům. Naopak Němci, další velcí milovníci tohoto žánru, mají dva významy: Blasasmusik znamená spíše populární žánr, zatímco Bläsermusik se váže ke komorní tvorbě s dechovým obsazením. Anglický termín brass band charakterizuje soubor, který používá žesťové (plechové) nástroje“² V České republice tento název ukazuje jednak na nástrojové obsazení těchto souborů a jednak na repertoár, který tyto kapely hrají. Proto dechový soubor- dechové nástroje, dechovky neboli lidové skladby. U nás jsou také kapely s podobným nástrojovým obsazením, ale s jiným repertoárem skladeb. Swingový orchestr - dechové nástroje, ale swingové skladby. Jazz band - dechové nástroje (zde se můžeme už setkat i s jiným nástrojovým obsazením, proto má k dechové hudbě velmi daleko), jazzové skladby.

K dechové hudbě má velmi blízko lidová hudba spolu s folklórní tematikou. Někteří teoretici, ale také někteří lidé předpokládají, že jde o to samé. Avšak liší se obě jednou podstatnou věcí. Tyto folklórní a lidové skladby jsou většinou anonymní, na rozdíl od skladeb dechovky, které mají vždy autora. Není ovšem vyloučeno, že se autor nechal inspirovat lidovou a folklórní tematikou. Proto tyto typy hudby mají k sobě tak

---

¹ KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.: ISBN 80-720-9909-4. S. 11

² KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.: ISBN 80-720-9909-4. S. 11

blízko. Dalo by se i říci, že dechovkové skladby mají původ ve folklórní, lidové tvorbě. Ale na tento jev se více zaměřím v jiné kapitole této bakalářské práce. Proto můžeme slyšet označení dechových skladeb: dechovka nebo lidovka. Tyto lidovky mají často taneční charakter, hodí se také do pochodu, k poslechu zpěvu. U lidí mají velký ohlas. Texty jsou jednoduché a snadno zapamatovatelné.

Tyto „dechovky“ můžeme nejčastěji slyšet v rozhlasu, v televizi, na koncertech, festivalech, na CD nahrávkách, na gramofonových deskách.... Jako příklad bych mohla uvést velmi populární televizní stanici v jižních Čechách, která se těší velké oblibě převážně u seniorů. Tato televizní stanice se nazývá Šlágr. Rozhlasovou stanicí, která také v určitý čas pravidelně vysílá dechovkové pořady, je Český rozhlas.

2. Vznik a vývoj dechové hudby

2.1 Počátky hudby

Hudba vznikla už před mnoha tisíci lety. První hudební projevy se objevují už v době paleolitu, tedy v době kamenné. Dalo by se říci, že hudba vzniká a vyvíjí se spolu s vývojem člověka. V této době měla hudba funkci převážně rituální (obětiny, rituály plodnosti, k boji, k lovu, k narození, ke smrti, atd.). Účast na těchto rituálech byla vždy velká. Sešla se při ní celá osada, kmen, vesnice. Hudba, která se provozovala, neměla žádnou melodii, důležitá byla složka rytmická. Hlavním nástrojem proto byly jako první nástroje bicí. Nejčastěji se hrálo na různé dutiny stromů, potažené kůží. (předchůdce tamtamu³).

V průběhu času se nástroje dále vyvíjely, stejně jako člověk, lidská společnost. V mladší době kamenné, neolitu, vznikají první dechové nástroje. Nejčastěji jsou vyrobené z dostupných surovin (kámen, kosti, dřevo). Mezi tyto nejstarší nástroje patří píšťaly. Později různé kostěné rohy, trubky, které se zdokonalovaly hlavně v době bronzové a železné. Hudba stále sloužila k rituálům. Nejčastěji se jednalo o rituály náboženské (uctívání mnoha bohů), při nichž byly hlavním nástrojem tyto dechové nástroje. Hudba vzbuzovala u lidí při náboženském kultu jakousi „extázi“.

Velký pokrok byl zaznamenán v této době na území Číny, kde se začaly objevovat první vázané tóny, které nazýváme pentatonika. Tento soubor tónů je složen pouze z pěti tónů, které podle vědců vznikly například ze zpěvu ptáků (na tuto teorii navázal později v 19. století Charles Darwin), nebo byly odvozeny od hučící řeky (tato teorie se rychle rozšířila do světa).

Největší průlom v hudbě je zaznamenán v období starověkého Řecka (800 - 150 let př. n. l.). Hudba se v té době ocitla na vrcholu společenského dění. Vznikalo plno nových nástrojů, různé teorie o hudbě, které jsou známy a používány dodnes, hudební názvosloví atd.

Řecký bůh Apollon byl považován za zakladatele hudby (měl syna Orfea, který podle mýtu hrál nádherně na lyru, až se z okolí scházely poslechnout si jeho hru a zpěv všichni živí tvorové v okolí). Vznikl výraz „Musiké techné“ (múzické umění) a další. Starověcí Řekové o hudbě tvrdili: „*Hudba je umění, které zušlechťuje lidskou duši*“⁴.

---

³ Tamtam- druh bicího nástroje

⁴ KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.: ISBN 80-720-9909-4. S. 13

Z této věty můžeme pochopit, že hudba je souhrnem veškerého duševního života. Byla také velmi důležitá při výchově lidu, společnosti.

V Řecku vzniká mnoho nových dechových nástrojů. Aulos (šalmajového charakteru dnes podobný hoboji), syrinx (nástroj podobný panově flétně), salpinx (starověká trumpetka).

V této době se hudba začíná dělit na hudbu světskou a duchovní. Staří Řekové pořádali první hudební soutěže, a to v Athénách, Thébách, Delfách. Soutěžními nástroji byly například aulos, šalmaj, syrinx, salpinx, kytara, zpěv.

Oproti Řecku situace ve starověkém Římě (753- 509 př. n. l) byla úplně jiná. Hudba už nesloužila k výchově lidu, společnosti. Řím byl vojenský stát. Proto hudba sloužila jen jako praktická činnost k vojenským účelům. Oblíbené byly dechové nástroje, šalmaje, trumpety, tuba, žesťové nástroje.

Po této době nastalo stěhování národů, kdy vývoj v hudbě byl zastaven, celkově vývoj společnosti se na určitý čas zastavil.

2.2 Vývoj hudby od středověku

Společnost ve středověku byla rozdělena na několik tříd (feudalismus, feudální uspořádání)⁵. V hudbě se uplatňují převážně vokální projevy. Hudba se v této době dělila na tři různé odlišné oblasti: na hudbu křesťanskou, pro obveselení šlechty a pro zábavu obyčejného lidu. Hlavním náboženstvím v Evropě bylo křesťanství, které se stavělo proti hudbě instrumentální. Proto z té doby jsou známy jen jednohlasé či vícehlasé chorály, duchovní písně, žalmy, sponsoriály, melodické modlitby, které byly součástí mše. Později v katedrálách jako doprovod k těmto písním představitelé křesťanské církve povolili varhany. Sice tento nástroj díky své velikosti a píšťalám byl považován dokonce až za ďábelský, ale byl to jediný oficiálně přijatelný nástroj.

Světská hudba, šlechtická hudba si šla ve středověku svou vlastní cestou. V Evropě od 11. století se ve Francii objevují potulní umělci, trubadúři, truvéři a minnesangři. Trubadúři působili v 11. století na jihu Francie v Provence, truvéři ve 12. století na severu Francie a v 15. století minnesangři v jižním Německu. Tito potulní umělci působili ve šlechtickém prostředí. Jejich projevy byly nejčastěji vokální. Písně zobrazovaly světský život lidí, lyrické milostné písně a velmi oblíbená byla rytířská tematika - poetické písně o životě rytířů.

---

⁵ Feudalismus- hierarchicky rozdělená společnost ve středověku

U nás potulní pěvci měli největší úspěch za vlády Václava II., který byl jejich velkým obdivovatelem. Sám se věnoval skládáním milostných písní a podporoval kulturní život na svém dvoře. Hudba zněla při slavnostech, turnajích, na lovu a v bitvách pak lovecké, válečné signály. Oblíbená byla trompeta. Nástroj se používal hlavně ve vojenství, tam splňoval dvě hlavní funkce. První funkci vojenskou (různé vojenské signály) a druhou funkci reprezentativní (při různých slavnostech, fanfárách atd.).

Venkovská hudba zněla rozpustile, zábavně. Oblíbenými nástroji byly píšťaly nebo bubny, které zněly při jarmarcích, hostinách a jiných zábavách venkovského lidu.

Ve 13. století se velmi rychle rozvíjí specifická hudební kultura. Velký vliv na to má vzrůstající hustota obyvatel. Kromě potulných umělců, kteří byli převážně oblíbení v 11. a 12. století začínají na území Čech vznikat první soubory a orchestry. (Nejoblíbenějšími hudebníky byly trubači. Ti patřili mezi hudební elitu. Jejich troubení na trompety sloužilo při různých ceremoniích, slavnostech, fanfárách, nebo při obyčejném troubení zpráv, signálů.) Trubači a pištcí se začali sdružovat do souborů. Tyto soubory ve městech dostaly listinu s výsadami. Provozovali hudbu za peníze, mohli vyučovat, byla jim vymezena určitá oblast, kde mohli působit, a své nástroje si většinou vyráběli sami. Tato vznikající společenstva sloužila jako obrana proti potulným umělcům.

Období renesance a humanismu přinesla do společnosti, ale také do hudby, mnoho nových vynálezů. V hudbě dochází k zdokonalení hudebních nástrojů. Hudba se začala zapisovat do not, podle nichž se hudebníci mohli snadněji orientovat, než podle sluchu, a hudba na papíru mohla být uchována pro další generace. V této době byly velmi oblíbené zámecké kapely. Například bych mohla uvést rod Rožmberků, kteří měli svůj vlastní orchestr a hudební kulturu velmi podporovali. Za největší orchestr v Evropě byla považována habsburská kapela.

V době „po Bílé hoře“ vývoj české kultury pokračoval a snažil se dohnat nedostatky, které byly způsobeny husitskými válkami. Hudba se snažila navázat na předchozí plodné období a čerpala převážně z vlivů Evropy, kde v této době působili velmi významní skladatelé.

Na venkově se muzikanti, většinou se jednalo o kantory, spojovali také do různých spolků, malých orchestrů. Převážně vznikaly písně, které odrážely různé životní touhy, naděje, zklamání z postavení, kdy tito venkovští lidé musí sloužit své vrchnosti, žalostné balady.

2.3 Vývoj dechových orchestrů, hudby v 18. a 19. století

V 18. století se hudba feudálů značně odlišovala od venkovské hudby. V městských kapelách působili trubači, pozounisté, tympanisté. Tyto nově vzniklé soubory měly také svá různá privilegia. Nejčastěji byli vybráni do orchestrů nadaní, venkovští muzikanti, kantoři.

V 18. a 19. století někteří šlechtici nahrazovali velké dechové orchestry tak zvanými „dechovými harmoniemi“, tyto orchestry považujeme za předchůdce dnešních dechových orchestrů. Jednalo se o seskupení dechových nástrojů v menším obsazení. Tyto kapely vznikaly hlavně z finančních důvodů. Hudebníci, nejčastěji kantoři, hrávali na hoboj, lesní roh, klarinet, flétnu, trubku, fagot, který byl většinou v dvojím obsazení. Tyto nové harmonie byly velmi oblíbené. Muzikanti hráli v zámeckých zahradách, v přírodě, při hostinách, hráli serenády, nokturna a další.

V 19. století v Čechách probíhalo tzv. „národní obrození“. Toto mělo vliv také na dechovou hudbu a hudbu celkově. Obrozenecká doba se týkala období od roku 1848 až do 80. let 19. století. Vrchol národního obrození byl v 50. a 60. letech 19. století. Dechová hudba souvisela hodně s politikou (mizení feudálních panství). V hudbě se začaly projevovat vlastenecké motivy, čehož bychom si mohli všimnout v lidových písních. První vlastenecké písně se inspirovaly v tradiční lidové rolnické písničce. Z této doby jsou známé například písně: „Bývali Čechové“, „Moravo, Moravo, Moravičko milá“, „Kde domov můj“. Vlastenectví se objevuje i ve velkých skladbách (Bedřich Smetana symfonická báseň „Má vlast“).

Dechová hudba se nejčastěji provozovala při různých bálech, zábavách, tancovačkách, besedách nebo při městských plesech. Na přelomu 18. a 19. století se začali na venkově objevovat tzv. šumaři. Ti hráli na dechové nástroje. Od roku 1900 se v kapelách objevili noví šumaři, kteří hráli jen na žesťové nástroje, šlo o odpadlíky tehdejších venkovských kapel. Byli to potulní muzikanti, kteří putovali od vesnice k vesnici. Místní usedlí muzikanti je neměli příliš rádi. Největší počet šumařů nastal v době rozpadu feudalismu. Vyskytovali se nejčastěji v Bavorsku, Rakousku a Rusku. V 19. století hrávali šumaři v českých zemích především na Šumavě. Většina jejich písní byly proticírkevní popěvky. Šumaři žili nevázaný život. V 80. letech 19. století byli šumaři vítáni v zahraničních kapelách, nebo se přidali k cirkusům, až částečně vymizeli.

V 19. století jak dechová hudba, tak hudba celkově začala využívat díky národnímu obrození prvky z lidové tradice, a to písně. Lidový zpěv se zachycoval

autenticky v originální podobě v určité folklorní oblasti (např. Pošumaví). Tyto písně dále dechová hudba využívala a čerpala z nich. Písně byly často nově harmonizovány, někdy i zcela pozměněna melodie, nebo jen upravena. Důsledkem toho vznikly další dechové kapely, ale také kapely jiné, které se začaly objevovat v těchto určitých folklorních oblastech.

Bachův absolutismus, období, které znamenalo opět nemožnost dalšího kulturního vývoje „*nakonec padl, což znamenalo uvolnění politické situace a rozmach české kultury. Po vydání Říjnového diplomu v roce 1860, který umožnil zakládat spolky, začaly vznikat spolky tělocvičné, zpěvácké, hasičské, podpůrné, soubory divadelních ochotníků...*“⁶ V roce 1861 vznikl první pěvecký spolek, který se jmenoval Hlahol, dále roku 1862 vznikl tělovýchovný spolek Sokol, Umělecká Beseda roku 1863, ale vznikají i další spolky. Takovýchto spolků bylo v Čechách dostatek. Při jejich vzniku stály většinou známé osoby - například Jan Neruda, který stál při vzniku spolku Sokol, nebo Bedřich Smetana u vzniku Umělecké Besedy.

Největší vliv na dechovou hudbu měl spolek Sokol. „*Dobrovolně se věnuje sportům, pohybovým aktivitám v oddílech sokolské všestrannosti a kulturní činnosti, především v tělocvičných jednotách, klubech akrobatického rockenrollu, folklorních a loutkářských souborech.*“⁷ V hudbě si tento spolek bral za vzor vojenskou dechovou hudbu (viz kapitola vojenská hudba), a tak vznikla 1. sokolská kapela roku 1862, spolu se vznikem spolku. Kapela nebo další sokolské kapely, které vznikaly později v 60. letech 19. století, nejčastěji hrály při různých akcích, které spolek pořádal. Při masopustních plesech, při výletech do přírody, při svěcení praporů a různých podobných akcích. Tyto sokolské akce později byly zakazovány. „*Národně uvědomovací činnost sokolů se ovšem nelíbila policii, byla to podle ní zálučná hrozba pro monarchii*“⁸. Ale členové tohoto spolku i přes zákaz své akce pořádali.

Sokolské náměty byly nejčastěji národní. Často jde o motivy s horou Říp. Tohoto bychom si mohli všimnout v nejznámější sokolské písni „Šestého července na strahovských hradbách“. Tato píseň je známa v současnosti v podání známé jihočeské dechové kapely Babouci. Původně nesla jiný název „Čtvrtého července na strahovských hradbách“. Tuto píseň původně složil Alois Matoušek. Pak na přelomu 19. a 20. století

---

⁶ KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.: ISBN 80-720-9909-4. S. 25

⁷ Wikipedia: *the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Sokol_%28spolek%29

⁸ KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.: ISBN 80-720-9909-4. S.28

ji do podoby pro dechový orchestr, kterou známe dnes, upravil František Kmoch. Známa je i úprava E. Štolce, který text připsal k polce. Druhý název „Šestého července“ se vztahuje na den upálení mistra Jana Husa. Ale v této písni není o mistru Janu Husovi ani zmínka. Proto je tento datum přiřazován k americkému svátku Dne nezávislosti.

Velký rozmach dechové hudby nastal na konci 19. století a přelomu 20. století. V této době byla dechová hudba na vrcholu svého působení. Byla velmi oblíbená, dokonce víc než lidové soubory. Většinou také dechové kapely nahrazovaly lidové muziky. Tenkrát bylo i více příležitostí ke hraní, než je tomu dnes. Kapely hrávaly při plesech, tanečních zábavách jak na vesnici, tak ve městě. Některé taneční zábavy nebo plesy byly pod dozorem církve (masopustní zábavy, doba tříkrálová). V těchto souborech převládaly převážně žesťové nástroje, ale od 60. let 19. století se do těchto kapel přidal i dřevěný dechový nástroj klarinet. Velkou posilou těchto kapel jsou vysloužilí muzikanti z vojenských orchestrů.

Od 80. let 19. století dochází k velkému rozvoji průmyslu, a to má také velký vliv na dechovou hudbu. Toto stojí za vznikem dělnických, hornických orchestrů, či souborů. Vznikaly také hasičské dechové kapely s velkým národním cítěním. Nejznámější jihočeskou hasičskou kapelou, a také nejstarší, je kapela Božejáci, která vznikla roku 1904. Jejím prvním kapelníkem se stal Ferdinand Kumžák.

Velmi oblíbeným se stává také na konci 19. století velký koncertní dechový orchestr. Tento orchestr nehraje jen skladby s lidovým charakterem. Hraje skladby i z jiných žánrů, například skladby Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka atd. Tyto orchestry vystupují v pivovarských zahradách. Velký rozvoj dechové hudby měl za následek vymizení dudáckých a ansámblových souborů.

2.4 Vojenská hudba

Největší vliv na vývoj dechové hudby měla vojenská hudba. Je to samostatná oblast, která se vyvíjela také postupem času. Za „praformu“ vojenské armády, hudby, je považována námezdní armáda z 15. století, která se skládala z rytířů. Z hlediska hudby v této armádě byli důležití trubači a pištcí, z kterých vznikala společenstva. Ta sloužila jako obrana proti potulným umělcům. Nejčastěji používané nástroje v této době v armádě byly trumpety, které sloužily převážně k troubení různých vojenských signálů, ale také sloužily při různých důležitých ceremoniích, fanfárách atd. Dále to byly bucciny, rohy, cinky pozouny. Pištcí hráli na zobcové flétny.

Jak už víme z předešlého odstavce, první stopy vojenské hudby se objevují už ve středověku, na přelomu novověku v 15. století. Základem vojenské hudby byla vojenská

píseň, jednalo se o zpěv za pochodu, nebo v táboře při odpočinku. Velmi důležití byli také bubeníci a pištcí.

Pochodová hudba původně nevznikla vůbec v Evropě. Její vznik se vztahuje k Turecku, v době osmanského sultanátu. Jednalo se o hudbu Janičářů, kteří byli stráží a bojovníky sultána. Do Evropy se tato hudba dostala, když se Turci snažili ovládnout některé evropské země v 16. - 17. století. Důležité zde byly bicí nástroje, které sloužily k udržení pochodu při tažení. Turecká hudba byla velmi divoká, nejdůležitější složkou byl rytmus, který se stal významnějším než melodie. Turecká hudba zavedla do vojenské hudby žesťové nástroje.

Velmi důležití byli také pištcí, kteří hráli na nástroje šalmajového typu. Janičáři se dostali až na území Rakouska a tam si kolem roku 1741 vzala vojenská hudba za vzor janičářskou hudbu, která podle nich „šla do nohou“. Tato hudba sice nezněla příliš dobře, ale byla hodně rytmická. Proto tyto prvky přešly do vojenské hudby.

Největší rozmach dechové vojenské hudby byl v 18. - 19. století. Ale již v druhé polovině 17. století začala vznikat první orchestrální tělesa. Roku 1670 vzniklo v Prusku těleso, které hrálo ve složení 4 mužů. 3 muži hráli na šalmaje a jeden na dulcin. Postupem času ale počet hráčů v tělesech začal stoupat. Roku 1777 v Rakousku vznikaly soubory, které se už skládaly z dvou hoboju, dvou klarinetů, dvou fagotů, dvou trumpet a ze dvou lesních rohů. Roku 1807 u palebních jednotek došlo ke zrušení společenstev pištců. V 18. století vojenská hudba byla součástí slavnostních vojenských příležitostí, světských událostí. V této době ale vojenská hudba ještě nedokázala hrát hudbu ve smyčcovém provedení, převážně kvůli barvitosti orchestru. Hudební těleso ještě nemělo dostatek členů na to, aby tuto hudbu zahrálo.

Tato situace se mění v 19. století. V této době probíhá mnoho změn. Nástroje se nově obměňují. Jsou nově zavedené ventilové, klapkové systémy na nástroje (trumpeta - ventilový systém, křídlovka - klapkový, ventilový systém, klarinet - Böhmův klapkový systém...). Orchestry se díky těmto inovacím nástrojů rozšiřují až na 32-36 instrumentalistů. Vznikají takzvaná dokonalá umělecká tělesa. V jejich repertoáru bychom mohli najít mistrovská díla například skladatele Ludwiga van Beethovena, Wolfganga Amadea Mozarta, Josepha Haydna, Hectora Berlioze, Richarda Wagnera a mnoha dalších známých skladatelů. Za průkopníky je považována Pruská pěchotní hudba.

Díky těmto novým úpravám vojenských dechových těles stojí orchestry na stejné úrovni jako orchestry symfonické. Symfonické orchestry v 19. století zažívají

dost velké problémy. Je jich mnohem méně než dechových orchestrů. „Symfonická hudba baroka a hudebního klasicismu byla většinou odkázána na šlechtické orchestry. Jejich početní síla byla odvislá od finančních možností vydržovatele. Je tedy přirozené, že většina těchto orchestrů byly orchestry komorní, u nichž počet hudebníků jen výjimečně přesáhl číslo 20. Velká díla symfonická mohla se provozovat jen velkými tělesy operními, která však byla většinou jen v sídelních městech.“⁹

V romantismu (19. století) se klade velký důraz na symfonický orchestr. Toto má za následek ještě větší potíže. Romantičtí autoři požadovali obrovské obsazení orchestru. Takto velké symfonické orchestry si mohl dovolit pouze panovník nebo velké město. Proto si někdy musely symfonické orchestry žádat hudebníky z vojenských kapel. „Z uvedeného je vidět, že většina obyvatelstva byla z poslechu náročnějších skladeb vyloučena. Proto se jich ujaly vojenské hudby, pro něž to byla vítaná příležitost, aby dokázaly svoji uměleckou vyspělost, jejich početní stavy se pohybovaly mezi 40-50 hudebníků.“¹⁰

Od počátku 19. století pořádaly dechové vojenské orchestry pro obyvatelstvo promenádní koncerty, kterým se říkalo „platzmuziky“. Vojenské hudby pořádaly také „monsterkoncerty“¹¹, které byly součástí vojenských slavností. Jednalo se o sloučení několika posádkových hudeb, které se účastnily slavností. Za největší monsterkoncert je pokládán koncert v Olomouci roku 1853, kde hrálo až 2500 muzikantů.

2. polovina 19. století je proslulá rozvojem průmyslu. To mělo velký vliv na vojenskou hudbu. Koncerty se mohly pořádat ve velkých pivovarských zahradách, kam se vešlo plno diváků. Vojenský repertoár byl rozmanitější, ale už se odpouštělo od symfonických skladeb. Nejčastěji se hrály různé operní výňatky, přede hry, dále hudba skladatelů, kteří skládali hudbu speciálně pro vojenské dechové orchestry. V 60. letech 19. století se objevují pochody. Nejznámější pochody jsou:

„Ludwig van Beethoven - Pochod yorského sboru

Ch. W. Gluck- Starý ruský pochod

C. M. von Weber- Pochod pro pruský 2. tělesný pluk husarů (pro deset trumpet)

Boj a vítězství

F. Schubert- Vojenský pochod

---

⁹ JANDA, Bedřich. *Dechová hudba a dnešek*. Praha 1: Ústav pro kulturně výchovnou činnost-útvár zájmové umělecké činnosti, 1972. ISBN 59-185-72. S. 10

¹⁰ JANDA, Bedřich. *Dechová hudba a dnešek*. Praha 1: Ústav pro kulturně výchovnou činnost-útvár zájmové umělecké činnosti, 1972. ISBN 59-185-72. S. 10

¹¹ Monsterkoncert - veliký koncert, kde v jeden okamžik hraje mnoho hudebníků

*J. Strauss- Radeckého pochod*¹²

Ale také se hrála ve velké míře hudba českých skladatelů, kteří většinou byli kapelníky vojenských hudeb. Například J. Pičman, J. Fučík, J. Král, K. Komzák, K. Šebor a další.

V 19. století mělo obrovský vliv na všechny složky umění a na společnost národní obrození. Toto se projevilo i ve vojenské dechové hudbě. Do skladeb se promítaly vlastenecké lidové motivy a národní tradice. Kapelník 28. pluku A. E. Titl psal skladby inspirované národními písněmi. Podle jeho vzoru pak také někteří vojenští kapelníci se snažili psát hudbu vázanou na lidové tradice.

V roce 1848 Bachův absolutismus potlačil kulturní činnost. Vznikaly cenzury na některá díla. Pak ale Bach odstoupil a od 80. let 19. století už nebyly žádné překážky při výběru repertoáru dechových vojenských hudeb. Angažovanost ve vojenských kapelách klesá až ve 20. století s příchodem 1. světové války.

Doba v nově vzniklé Československé republice mezi světovými válkami pro vojenskou hudbu nebyla příznivá. První potíže se objevily při zavádění nástrojů na nižší ladění. Roku 1926 se objevuje předzvěst hospodářské krize. Ta znamenala veliký útlum v kulturní činnosti všeobecně. V hudbě se začalo šetřit. Dochází k redukci orchestrů z 50 členů na 42 až 30 hudebníků. „V roce 1935 došlo k novému snížení. Stavby hudeb s 42 hudebníky byly sníženy na 37“¹³. Hudba mezi válkami vycházela z tradic minulosti. To se projevovalo v celém světě.

Toto období mělo i svou světlou stránku. V roce 1923 byla založena vojenská hudební škola Prokopem Oberthorem. „Zřízení této školy bylo mezníkem v uměleckém růstu vojenské hudby pro budoucnost.“¹⁴

Další potíže se začaly objevovat s příchodem 2. světové války. V roce 1939 byly zrušeny plukovní hudby. Místo toho „bylo zřízeno loutkové „vládní“ vojsko. Toto vojsko mělo též hudbu, u každého praporu jednu, celkem 12. Tyto hudby měly po 40 hudebnících, pražská 50 hudebníků.“¹⁵ Dále byla zrušena vojenská hudební škola.

Po 2. světové válce, kdy po roce 1945, nastalo obnovení vojenských posádkových hudeb. Některé posádkové hudby měly dlouhé trvání. Příkladem z jihu Čech je Posádková hudba Tábor. Ta vznikla 1. 9. 1963. Orchester byl zrušen převážně

---

¹² JANDA, Bedřich. *Dechová hudba a dnešek*. Praha 1: Ústav pro kulturně výchovnou činnost-útvár zájmové umělecké činnosti, 1972. ISBN 59-185-72. S. 19

¹³ JANDA, Bedřich. *Dechová hudba a dnešek*. Praha 1: Ústav pro kulturně výchovnou činnost-útvár zájmové umělecké činnosti, 1972. ISBN 59-185-72. S. 19

¹⁴ JANDA, Bedřich. *Dechová hudba a dnešek*. Praha 1: Ústav pro kulturně výchovnou činnost-útvár zájmové umělecké činnosti, 1972. ISBN 59-185-72. S. 19

¹⁵ JANDA, Bedřich. *Dechová hudba a dnešek*. Praha 1: Ústav pro kulturně výchovnou činnost-útvár zájmové umělecké činnosti, 1972. ISBN 59-185-72. S. 19

z finančních důvodů, a to 31. 12. 2009. Jejím posledním dirigentem byl Václav Matoušek. Tato vojenská hudba pořádala mnoho promenačních koncertů. V repertoáru měla hudbu mnoha hudebních žánrů. Skladby byly speciálně upraveny pro velký dechový orchestr.

2.5 Periodizace

„Všechno se vyvíjí...

Odborníci se nemohou shodnout na periodizaci vývoje dechové hudby. Problémem je, že jednotlivá časová období nelze striktně ohraničit, často se navzájem prolínají různé vývojové etapy. Vše asi nejlépe vystihl badatel Robert Šálek:

- 1. Signální služba trubačů a bubeníků*
- 2. Trubači, pištcí, bubeníci, tympanisté (dvorští, zemští, místní a polní) v 15. a 16. Století i dříve*
- 3. Trubačské sbory (dvorské, šlechtické, městské, klášterní) v 16 a 17. století*
- 4. Systematizace hudebníků u vojska v 17. století*
- 5. Vojenská hudba po třicetileté válce a hudba Janičářů v 17. a 18. století*
- 6. Vojenské dechové orchestry a později lidové orchestry v 19. století*
- 7. Vojenské a lidové dechové orchestry ve 20. století a dechové soubory nového typu¹⁶*

---

¹⁶ KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.: ISBN 80-720-9909-4. S. 15

3. Hudební nástroje typické pro dechovou hudbu

Mezi nejčastěji používané nástroje, které můžeme v dechových souborech vidět, patří z většiny žesťové nástroje. Jsou to tedy trumpeta, křídlovka, baskřídlovka, tuba, trombon, lesní roh. Dále jsou to v menší míře dechové dřevěné nástroje. Patří mezi ně klarinet. Příčná flétna se vyskytuje pouze ve velkých dechových orchestrech. V malých kapelách není vůbec. A bicí nástroje. Ty jsou velmi důležité, aby udržovaly rytmus orchestru v hrané skladbě. V menších kapelách můžeme vidět i akordeon. Teď bych ráda tyto nástroje představila.

3.1 Trubka, křídlovka

Tento nástroj se vyvinul už velmi dávno. První nálezy trubky jsou známy z doby před třemi tisíci lety před naším letopočtem. Byly to velmi jednoduché kovové trubky, které se nijak dnešním nástrojům nepodobají. Od té doby prošel nástroj mnoha změnami až do dnešní podoby. Tu získala trumpeta v 19. století. Kolem roku 1820 byly na nástroje přeneseny ventilové klapky. Tento nový systém velmi zjednodušil hraní na nástroj a obohatil hru o velkou škálu nově dostupných tónových rozsahů, melodií. „*Hudebník mohl předvádět technicky virtuózní hru. Každou přípojnou trubici je možné ještě přesněji doladit*“¹⁷. Nová podoba nástroje se v první polovině 20. století nazývala tzv. jazzová trumpeta. Kromě klasické jazzové trumpet, která je laděná in B, jsou i další druhy trumpet v různém ladění.

Piccolo trubka je nejčastěji laděná in A (také in B). Zní o oktávu výše než klasická trumpeta laděná in B. Tuto trumpetu můžeme nejčastěji vidět v symfonických orchestrech nebo jako sólový koncertní nástroj v provedení barokních skladeb.

Es trumpeta je laděna in Es. Je známá jako sólový nástroj, který hraje skladby klasického charakteru. Nejznámější je koncert Es dur od Josepha Haydna. V dechových souborech jsou psány také party pro Es trumpetu. Ale tuto typickou trubku v takovém tělesu nenajdeme.

C trubka je asi nejpodobnější nástroj klasické jazzové trumpetě. Je laděna in C. Tato trumpeta se velmi často vyskytuje jak v symfonických orchestrech tak v sólové hře. Tyto typy trumpet zjednodušují hraní instrumentalistům především v partech, které jsou napsány jinak než v B ladění.

---

¹⁷ *Hudba: kompletní obrazové dějiny*. Vyd. 1. Překlad Wanda Dobrovská. Praha: Knižní klub, 2014, 400 s. ISBN 978-80-242-4652-9. S. 244

Se zmíněnými nástroji, kromě klasické B trumpety, se nikdy nesetkáme v dechových souborech či orchestrech. Nejlepší nástroj pro tuto hru je trubka, která se jmenuje křídlovka. Dechovky obohatí hlavně o svůj krásný „kulatý“ zvuk (díky rozšířenějšímu korpusu), který v kapelách rozhodně nesmí chybět. Ani klasická B trumpeta tuto křídlovku nemůže nahradit. Její zvuk je mnohem ostřejší. Křídlovku můžeme vidět ve dvou podobách. Buď naležato s klapkovým systémem, nebo se systémem ventilovým.

Křídlovka je velmi důležitá v dechových orchestrech. Hraje hlavní melodii. Tyto nástroje se dělí na první a druhou křídlovku, která hraje o tercii níž než první křídlovka, aby vyzněl lépe ve skladbách dvojhlas.

3.2 Baskřídlovka

Tento nástroj se vyvinul z tuby. Baskřídlovky kromě dechových kapel či orchestrů nejsou v jiných tělesech vidět. V symfonických orchestrech se téměř nevyskytují. Máme dva typy baskřídlovek, které se nazývají tenor a baryton. Baryton má větší menzuru a kulatější zvuk než tenor. Rozdíl mezi těmito nástroji je nepatrný, a to jenom již ve zmiňované menzuru korpusu. Tenor vždy hraje první hlas a baryton hlas druhý, což znamená, že tenor hraje ve vyšších polohách, v houslovém klíči a baryton v nižších polohách v klíči basovém. Na tyto nástroje často můžeme vidět hrát muzikanty, kteří jinak hrají na trombon. Hrají na podobný nátrubek a vytváří i podobný zvuk. Baskřídlovky na rozdíl od trombonů mají také zavedený klapkový systém.

3.4 Klarinet

Klarinet je nedílnou součástí snad všech dechových souborů a orchestrů, ale také symfonických orchestrů, jazzových orchestrů, nebo se také uplatňuje jako sólový nástroj. Klarinet vznikl z píšťal v Evropě v 17. století. V té době sloužil pouze jako lidový nástroj. Pak se dále zdokonaloval. Opět v 19. století byl doplněn o takzvaný klapkový Böhmův systém. Podoba klarinetu, jenž navrhl profesor pařížské konzervatoře H. E. Klosé a nástrojař A. Buffet, se udržela dodnes.

Nástroje se vyskytují s různými laděními. Nejtypičtější je B klarinet. Dále je velmi známý Es klarinet, který se často využívá v dechových kapelách. Odlišuje se od B klarinetu jen pouze délkou, je asi o polovinu kratší. Dále je známý basový klarinet, který zní o oktávu níže než B klarinet. Tento klarinet je velmi dlouhý, dosahuje při držení v sedě až na zem. Dříve se basklarinet vyskytoval v ladění C, B, A. Dnes se již vyskytuje pouze v ladění in B.

3.5 Tuba

Tuba je velmi nedílnou součástí snad všech orchestrů a nejen dechových. Udržuje kapelu v takzvaném chodu, v rytmu. Hraje také spolu s trombonem v basovém klíči. Patří mezi „hluboké nástroje“. Hraje nízké tóny, a proto je svým zvukem velmi dobře slyšet. „Tuba patří menzuroou do rodiny klapkových rohů. Vznikla zavedením ventilů místo klapek z kontrabasové ofiklejdy¹⁸. Provedl to nástrojař J. Asté-Halary v Paříži, letopočet není přesně znám, stalo se to asi kolem roku 1830.“¹⁹ Po roce 1830 se zaváděly rovněž ventilové tuby.

3.6 Trombon

Další nedílnou součástí dechových souborů a orchestrů je nástroj trombon neboli pozoun. „Trombon je jediným dechovým nástrojem, jehož vývoj byl vlastně dovršen zavedením tahu již ve středověku. Po zavedení ventilového systému na trubky a lesní rohy se vyráběly též ventilové trombony.“²⁰ Pro dnešní dobu jsou typičtější snížcové trombony. Ale také si často můžeme povšimnout ventilových pozounů.

Ventilový systém hru mnohem více zjednodušuje. Trombon na rozdíl od trumpet nebo lesního rohu hraje v basovém klíči.

3.7 Lesní roh

Tento nástroj není příliš typický pro menší dechové kapely, ale někdy jej pro větší barevnost v dechových kapelách najít můžeme. Vyskytuje se více ve větších dechových orchestrech, kde už je nepostradatelný. Lesní roh (také jinak nazýván horna) je typický pro symfonické orchestry a jak už napovídá název, je typickým nástrojem při mysliveckých akcích. Je nedílnou součástí zahajování i ukončování honů. Nástroj bývá označován jako lesnice. Vypadá trochu odlišně od klasické horny. Nemá ventilový systém. Tudíž může hrát pouze alikvótní tony, které se opírají o dech a také podle posazení nátrubku na rtech.

Podobu, kterou dnes známe, získal lesní roh také jako trubka v 19. století, kdy byl doplněn o ventilový systém.

---

¹⁸ Ofikleida- hudební nástroj, předchůdce tuby

¹⁹ KRATOCHVÍL, Jiří. *Dějiny a literatura dechových nástrojů*. [Vyd. 1.]. Praha: Státní pedagogické nakl., 1979, 218 p. ISBN 14-077-79. S. 77

²⁰ KRATOCHVÍL, Jiří. *Dějiny a literatura dechových nástrojů*. [Vyd. 1.]. Praha: Státní pedagogické nakl., 1979, 218 p. ISBN 14-077-79. S. 74

3.8 Bicí nástroje

Bicí nástroje (nebo také odborně percusie) patří mezi nejstarší nástroje. V průběhu věků se zdokonalily, ale od původních se příliš neliší. Podstata hraní zůstává stále stejná. V dechových orchestrech, a zvláště při pochodu, se nejčastěji užívá velký basový buben, kterému se lidově říká „velký Vašek“. A pak také činely. Jinak snad ve všech orchestrech se užívá takzvaná bicí souprava, která je v této době velmi populární. Tato souprava obsahuje basový buben, malý buben, přechody (tom-tomy), kotel, činely. Ale existují i jiné nástroje, které se řadí také k bicím. Jsou to například tamburína, kastaněty, triangel, xylofon, tabla, maracas, konga, český lidový nástroj vozembouch a mnoho dalších.

Bicí souprava je pro jakýkoli orchestr či menší soubor velmi důležitá. Tento nástroj zajišťuje pravidelný rytmus orchestru.

3.9 Příčná flétna

Flétna se vyskytuje ve větších orchestrech symfonických i dechových, ale také v menších komorních souborech.

Flétna patří k nejstarším nástrojům vůbec. První doklady jsou známy již v pravěku, kdy se hrálo na primitivní píšťaly. Poté tento nástroj prošel řadou změn a úprav. V 19. století byl zaveden, podobně jako u klarinetu, na příčnou flétnu Böhmův systém. Tento klapkový systém vznikl v roce 1847, kdy jej vynalezl flétnista Theobald Böhm. Systém usnadnil hru těmto dřevěným dechovým nástrojům. Kromě fléten příčných existuje plno dalších druhů fléten. Například piccolo flétna, která hraje jen ve vysokých polohách, basová flétna, dále flétny dřevěné bez Böhmova systému - zobcová (sopránová altová, basová flétna).

3.10 Akordeon

Akordeon patří do dechových klávesových vícehlasých nástrojů. Někdy se mu také říká tahací harmonika. Tón tohoto nástroje se netvoří pomocí dechu člověka (to znamená, že člověk do nástroje nefouká), ale pomocí měchu. Hraje se na klaviaturu, která je podobná jako u klávesových nástrojů. *„Akordeon má diskantovou část a basovou část, které jsou spojené měchem. Diskantová část se ovládá pravou rukou, část basová se ovládá rukou levou. Součástí diskantové a basové části jsou rejstříky, které mění zvuk tónů. Ke každému tónu přísluší obvykle větší počet jazýčků, které se vybírají pomocí rejstříkových spínačů, umístěných v diskantové i basové části.*

Umožňují spínat tóny v několika oktávových polohách, dvojice mírně rozladěných jazýčků vytvářejí tremolo. ²¹

3.11 Typické nástrojové melodicko-rytmické motivy

Lidové písně, upravené pro dechové nástroje, jsou všechny velmi podobné, proto jednotlivé melodicko-rytmické motivy u dechových nástrojů zůstávají stále stejné nebo lehce variované.

Mezi důležité nástroje v dechových kapelách patří nástroj křídlovka. Ta hraje hlavní melodii. Skupina křídlovek se většinou dělí na první a druhou křídlovku, která hraje většinou o tercii níž než první křídlovka, aby ve skladbách vyzněl lépe dvojhlas.

Další nástroj trumpetu se nejčastěji v klasickém obsazení malého dechového souboru, kde je kolem 10 - 13 muzikantů, pozná poměrně snadno. Většinou ji slyšíme v hlavní melodii s křídlovkami nebo o tercii níže než 1. křídlovku. Má však specifické vyhrávky, které se u křídlovky vyskytují ojediněle nebo vůbec ne. Jedná se o tzv. „štosity“, které se v lidové dechové hudbě poměrně často vyskytují. Můžeme je nejčastěji najít na konci mezihry nebo na konci tria, kdy se melodie vrací na začátek tria. Nikdy nejsou na úplném začátku nebo na konci skladby, protože po zahrání těchto vyhrávek je nutno v melodii pokračovat dále. Ve velkých orchestrech se také vyskytuje druhá a třetí trumpetu, které hrají spolu s první trumpetou v tonickém akordu. V menších dechových kapelách tyto trumpety hrají doprovodný rytmus. Někdy si v těchto dechových skladbách vyskytují party pro Es trumpetu, která hraje doprovodný rytmus, ale na Es nástroje se příliš nehraje. Tuto roli právě zastupuje klasická B trumpetu druhá a třetí, která musí transponovat o čistou kvartu výše, než je dán zápis.

V menších souborech se většinou vyskytují první a druhá křídlovka a první trumpetu po jednom hráči. Ve velkých orchestrech je počet neomezený. Ale jsou i menší soubory, kde můžeme vidět jen jednu trumpetu nebo křídlovku.

Lesní roh v menším souboru má hlavně doprovodnou funkci. Občas můžeme tento nástroj vidět hrát i hlavní melodii, není to však typické. Převážně záleží na počtu muzikantů v daném souboru. Ve větším dechovém orchestru je už pro tento nástroj více typická melodie, která skladbu obohatí o svůj nádherný zvuk, zatímco v menších kapelách má pouze doprovodnou funkci, nebo je v nich tento nástroj zcela vynechán.

Trombon v menším dechovém souboru hraje převážně doprovodný rytmus. Ve velkém orchestru hraje i melodii, což záleží na úpravě hrané skladby. V dechových

---

²¹ Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001- [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Akordeon>

skladbách se ale vyskytují místa, která se nazývají „bassfigury“, kdy basové nástroje převezmou hlavní melodii. Toto místo je také označováno jako mezivěta a nejčastěji je pouze osmitaktové (zminěno v předešlé kapitole).

Tubu najdeme jak v malém dechovém souboru, tak ve velkém orchestru. Hraje doprovodný rytmus, který je odlišný od trombonu a druhé, třetí trumpety. Tuba hraje vždy na dobu, zatímco ostatní nástroje hrají proti tubě synkopicky. V orchestru je velmi důležitým nástrojem.

Tenor a baryton jsou v dechovém orchestru stejně důležité nástroje jako křídlovky. Hrají také melodii a střídají se ve hře s křídlovkami.

V dechovém souboru nesmí chybět dechový dřevěný nástroj klarinet. Většinou v těchto souborech hraje různé vyhrávky, které jsou příznačné častými ozdobami. Ale také hraje melodii, může se v melodii střídat s baskřídlovkami nebo křídlovkami, to záleží buď na autorovi, který píseň napsal, nebo na domluvě muzikantů při hraní zjednodušených dechových skladeb, tzv. „koulovek“.

Akordeon se často používá v malých dechových kapelách. Akordeonista může současně při hře i zpívat, což je pro malé kapely velká výhoda. Jinak je to sólový nástroj, který se v orchestrech příliš neuplatňuje.

Bicí souprava je velmi důležitá snad pro každý orchestr či menší soubor. Tento nástroj zajišťuje pravidelný rytmus orchestru.

Tuba, doprovodný basový rytmus

2. es trumpeta, doprovodný synkopický rytmus

1. F horna, lesní roh, doprovodný rytmus

1. B trumpeta, typická vyhrávka

1. B klarinet, typická vyhrávka s ozdobami

Bicí nástroje (velký a malý buben)

4. Rozbor typické skladby pro dechový orchestr

Dechové kapely (tzv. dechovky) mají také své charakteristické skladby. Díky tomuto hlavnímu prvku můžeme rozeznat klasické malé dechové soubory od dalších žánrů dechových kapel. Velké dechové orchestry se na tento typ skladeb příliš nezaměřují. Samozřejmě je mají ve svém repertoáru, ale převážně se soustřeďují na jiné žánry hudby.

Tyto tak zvané „dechovky“ mají na rozdíl od lidových písní autory, hudební skladatele, kteří čerpali převážně z obyčejných lidových anonymních písniček. Skladatelé lidové písně nově harmonizovali. Například mohli i změnit původní tóninu, která dodala písním určitou formu, je typická pro dechové písně, a tím se liší od klasických lidových písní. Nebo se autoři velmi často nechali inspirovat lidovými písněmi a napsali vlastní skladbu podle klasické dechovkové formy. Takový příklad lidových písní, které byly nově harmonizovány do dechovek, jsou například lidové písně „Pod našima okny teče vodička“, „Nedaleko od Trenčína“, nebo z folklórních lidových písní například „Na tu svatú Katerinu“ a další. „Dechové skladby“, které napsal sám autor, jsou například „Škoda lásky“, „Jihočeská polka“, „Slavonická polka“, „Zbraslavská polka“, „Štěbencova polka“, „Křemežská polka“ a mnoho dalších.

Každý autor při komponování je originální, každý má své specifické prvky, které do svých písní dává. Ale i přesto většina těchto písní, je psána podobným charakterem. Z hlediska forem většinu skladeb dělíme na velké formy A B, což je specifický znak převážně pro dechovou hudbu. „*Velkou dvoudílnou formu písňovou mají některé populární a lidové skladby taneční a pochody, v nichž bývají jednotlivé díly opakovány a díl B v subdominantní tónině (např. pochody Fr. Kmocha)*“²². Tyto znaky, prvky ukáží na nejznámější jihočeské skladbě „*Jihočeská polka*“ od skladatele Ladislava Kubeše.

Jihočeská polka se hraje převážně orchestrálně, což znamená, že je bez zpěvu. Ale jako píseň byla také otextována. Skladba se z hlediska forem dělí na velké díly A, B. Díl A se dělí dále na malé díly. Díl malé a, který se dále dělí na osmitaktové předvětí a osmitaktové závětí. Dále se tento díl malé a opakuje, ale konec dílu není už stejný jako předešlý. Je pozměněný, proto se nazývá a'. Díly a, a' se opakují v repetici. Po této repetici následuje takzvaná mezivěta (mezihra), která má také osm taktů. Této mezivětě

---

²² SEMERÁK, Oldřich. *Nauka o hudebních formách*. Praha 1: Pražská konzervatoř, 2003. S. 14

se u těchto dechových skladeb říká „bassfigura“. Hlavní sólo zde mají basové nástroje, které jinak celou skladbu zajišťují doprovodné hlasy. Pak následuje malý díl b, který je odlišný od dílu, a, proto se nazývá b. Díl b se dále dělí na osmitaktové předvětí a osmitaktové závětí a dále na osmitaktové závětí b' s čarou. Takto končí velký díl A. Mezi velkým dílem A, B je opět mezivěta nebo introdukce, což je vstup do velkého dílu B, která je pouze dvoutaktová. Poté následuje zpěvná část skladby, velký díl B, který se jinak v těchto skladbách nazývá trio. Tento díl B se dále dělí na malý díl c, který má osmitaktové předvětí a osmitaktové předvětí s čarou. Tento díl c je repetován. Pak následuje díl d, který je také repetován a skládá se opět z osmitaktového předvětí a závětí. Z grafického hlediska bychom to zapsali takto:

A	mezihra	B
I:a a':II: mezihra b:I		I:c:I I:d:I

Velký díl A začíná v tónině F dur, která se při přechodu na trio (velký díl B) změní na tóninu B dur - tedy subdominantu. Jihočeská polka začíná tenorovým sólem, kdy se po osmi taktech přidávají nástroje křídlovky, pak opět po osmi taktech hrají melodii tenory a po dalších osmi taktech hrají všechny nástroje spolu. Toto nástrojové obsazení se opakuje repeticí. Pak následuje v díle malé b bassfigura, kterou hrají basové nástroje. Pak po deseti taktech opět hrají tenoristé a ke konci všechny nástroje. Trio začíná dvoutaktovou mezihrou, kdy následuje šestnáctitaktové sólo klarinetů poté se přidávají křídlovky s baskřídlovkami.

Zde se jednalo o rozbor velmi známé instrumentální skladby pro dechový orchestr. Mohla bych ve své bakalářské práci rozebírat i skladby další, ale tyto skladby mají téměř stejnou formu. A to velký díl A, B. Většinou skladby začínají například dvoutaktovou introdukcí, která se ale u Jihočeské polky nevyskytl. Dále pak je forma stejná. U skladeb si ale můžeme povšimnout odlišných tónin, které se u přechodu do tria, dílu B, mění na subdominantu.

Mohou se výjimečně vyskytnout i další skladby, které mají odlišnou formu. Například si toho můžeme všimnout u lidových směsí. Lidová směs je soubor skladeb, které mají standartní formu, ale skladatel je do směsi písní přizpůsobil tak, aby v co nejkratším čase mohlo zaznít několik písní za sebou. Z těchto směsí můžeme obvykle slyšet krátkou introdukci a pak hned refrén lidové písně. Po refrénu může následovat mezihra. Na konci lidových směsí se obvykle vyskytuje coda. Těchto písní může být

několik za sebou. Počet není omezen. Podle počtu písní z hlediska formy určujeme díly. Například 5 písní, tudíž díly A, B, C, D, E. Jako příklady některých směsí bych mohla uvést směs „Nemelem, nemelem“, „Kmochovy pochody“ a další.

Dalším typem dechových skladeb, které vycházejí ze základní formy, jsou takzvané „koulovky“. Těmto skladbám tak říkají ve slangové řeči čeští dechovní muzikanti. Tyto písně se většinou hrají z paměti a jsou složeny pouze z krátké, většinou dvoutaktové introdukce, poté následuje část písně, která je zpívaná, tudíž sloky některé písně a poté orchestrální mezivěta, kdy se střídají nástrojové skupiny. To záleží na domluvě muzikantů a opět se „skáče“ na další sloku. Je to zjednodušená forma A, B.

Toto jsou nejznámější typy skladeb pro dechový orchestr, jak bychom je mohli slyšet v interpretaci různých dechových orchestrů či souborů. Najdou se ale také i výjimky, které vybočují z této formy. To se ale většinou jedná o modernější verzi písní, nebo pokusy míšení jiných prvků v hudbě s dechovou hudbou. Tyto jiné, modernější úpravy mají hlavní funkci zaujmout posluchače.

Conductor

JIHOČESKÁ POLKA LADISLAV KUBEŠ

Polka Tempo

Trpns Clrs Bgns

Trpns

Tutti

1. Trpns 2.

Basses

Trpns

Trpns Trpns

Tutti

Trpns Basses Bass Drum

© Copyright 1968 by PANTON, Music Publishers, CS-150 00 Praha 5, Radlická 99 P 611

Trio

Clars

Basses

à 2 Bgns

Trpns

Tutti

2. Trpns

Clars

Tutti

Trpns

1. 2.

Bass Drum

P 611

5. Jihočeské dechové orchestry

5.1 Velký dechový orchestr

Velký dechový orchestr byl založen v roce 2007. Orchestr vznikl na základě: „*absence vojenské hudby, kterou zrušili v 94. roce*“²³ podle rozhoru s Vitem Zuzákem. Orchestr založil spolu se svými přáteli trombonista, pedagog Vít Zuzák, který je také dirigentem orchestru.

V orchestru působí okolo 40 - 50 muzikantů. Vedle sebe si mohou zahrát všechny věkové kategorie. Po boku zkušených hráčů zde mohou zahrát i mladší žáci, kteří se hodně od svých zkušenějších kolegů naučí. Rádi si zde zahrají také profesionální hudebníci, kteří jsou pro orchestr velmi prospěšní. Ti „*zvyšují úroveň a kvalitu orchestru a jsou také nezbytnými pomocníky pro mladé hudebníky v jejich uměleckém rozvoji.*“²⁴ Dále si zde své uplatnění najdou i muzikanti z menších kapel, kteří by si rádi zkusili zahrát také širší repertoár skladeb, než na který jsou zvyklí. Někteří členové jsou také muzikanti, kteří slyšeli hrát orchestr i na nějakém koncertě a tento orchestr je velmi zaujal. Muzikanti si mohou vyzkoušet, jaké to je hrát sólově za doprovodu orchestru.

Orchestr vystupuje na různých festivalech, například ve Zbraslavi, Třeboni, kde se orchestr účastní i soutěží, pořádaných v rámci festivalu. Ale také pořádá každoroční promenádní koncerty v Českých Budějovicích na letní scéně u Domu kultury Slavie a vánoční koncerty.

Dirigentem orchestru je Vít Zuzák. Spolu s ním se na řízení orchestru podílí i Milan Rataj, který zajišťuje ekonomické záležitosti. S orchestrem spolupracuje Václav Matoušek, bývalý dirigent Posádkové hudby Tábor. Ten provádí skvělé úpravy a aranže skladeb.

5.1.1 Repertoár Velkého dechového orchestru

Repertoár VDO je velmi pestrý a široký. Najdeme zde skladby různých žánrů, dechové skladby, které obvykle hrají malé dechové kapely. Za příklad bych mohla uvést skladby, které orchestr nejčastěji hraje. Jsou to skladby Škoda lásky, Jihočeská polka, Zůstaň tu s námi, Zbraslavská polka, sólová skladba Vzpomínka na Zbiroh a mnoho dalších dechových skladeb, ale i aranžované velké symfonické skladby. V tomto ohledu se velké dechové orchestry nechaly inspirovat dřívějšími orchestry vojenskými. Mezi

---

²³ Dle rozhovoru s Vitem Zuzákem, 12. března 2015

²⁴ Dle rozhovoru s Vitem Zuzákem, 12. března 2015

tyto skladby patří například „Pochod z Prodané nevěsty“, „Turecký pochod“, „Uherské tance“ a další velká díla známých skladatelů. V repertoáru orchestru najdeme také různé úpravy předeher k operám. Například kankán „Orfeus v podsvětí“, „Straka zlodějka“, ale i jazzové, swingové skladby a skladby z filmů, muzikálů, dokonce i novodobé popové skladby, či rockové skladby slavných kapel, například od kapely Queen, Europe a mnoha dalších. Tyto skladby jsou dechovým orchestrem hrané nejvíce. Jako příklad těchto skladeb, které můžeme nejčastěji u orchestru slyšet, jsou „Směs Glenn Miller story“, „Pink Panther“, „Memory“ z muzikálu Cats, „Tonight“, „Chtěla bych tančit jen“, „Westerny“, „Tenkrát na Západě“, „Star wars“, „Starci na chmelu“, „Love story“, „Exodus“, „Most přes řeku Kwai“. Dále známé popové skladby od kapely Queen – „Bohemian Rhapsody“, „Barcelona“, od kapely Europe – „The final countdown“, od Michaela Jacksona – „Thriller“. Dále orchestr hraje také sólové skladby, pro členy orchestru, kteří si rádi sólově s nějakým orchestrem zahrají. Mezi tyto skladby patří „Cizinec na pobřeží“ pro sólový klarinet, „Gabrielův hoboj“ pro trubku a tenor, „Smutná trumpeta“ pro trubku a mnoho dalších známých skladeb, které jsou v repertoáru Velkého dechového orchestru České Budějovice.

5.1.2 Obsazení orchestru

Orchestr hraje ve velkém obsazení kolem 40 - 50 členů. Můžeme zde najít převážně dechové dřevěné a žesťové nástroje. Dalším důležitým nástrojem jsou také bicí, bez kterých se orchestr nemůže obejít. Další nástroj, který nepatří k dechovým nástrojům je basová elektrická kytara. Někdy, je-li potřeba, podle typu skladby, můžeme v orchestru vidět i elektrické piano, to ale pouze výjimečně. Nedílnou součástí orchestru jsou zpěváci. Není však určen jejich přesný počet.

Současné obsazení orchestru:

Příčná flétna, pikola: Miroslav Vančák, Vladimíra Hellebrantová, Miroslava Machová, klarinet Es: Blanka Svobodová, klarinet B: Josef Boháč, David Příbyl, Filip Petrách, František Pavlík, Otakar Havelka, Kateřina Zuzáková, Martin Mach, Jiří Němec, Zuzana Šimečková. Horna: Miroslav Kochánek. Křídlovka: Jiří Krýsl st., Lenka Žižková, Václav Ostrý, Jaroslav Koleč, Václav Kahuda st., Václav Kahuda ml. Trubka: Zdeněk Radkovič, Jan Kučera, Jiří Waldmann, Miroslav Veselý. Bastrubka: Roman Nekola. Tenor: Milan Rataj, Jan Altman. Baryton: Václav Smrž. Pozoun: Martin Krýsl, Martin Jarath, Jaroslav Petráš. Tuba: Václav Nekola, Matěj Brož, František Beránek, Tomáš Goll, Irena Hájková. Baskytara: František Křepela. Bicí: Zdeněk Voráč. Zpěv: Lucie Kochánková, Jan Kopečný. Dirigent: Vít Zuzák

5.2 Babouci

Kapela Babouci patří mezi nejstarší a nejznámější jihočeskou dechovou kapelu. Velké obliby se těší snad u všech věkových kategorií.

Orchestr Babouci vznikl v roce 1868 (před 147 lety). 19. století byla doba, kdy malé dechové orchestry teprve začaly vznikat. Velkou výhodou bylo, že se do kapel dostali bývalí vysloužilci z vojenských dechových hudeb, kteří souboru velmi pomohli. Byli to zdatní hráči, kteří se vyznali také v hudební teorii. U zrodu souboru stál bývalý vojenský vysloužilce Jan Votava, který v té době pobýval v Němčicích u Netolic. Ten také vyučoval hru na dechové nástroje. To dalo podnět k vytvoření dechového souboru. Potom Jan Votava odešel do Ameriky a svoji kapelu tu zanechal. Po něm ji převzal jeho nejlepší žák Josef Prener. *„Protože Josefovi se říkalo Jouzík, dal své kapele jméno Jouzíci. Byla to takzvaná "panská" muzika - proti dosavadním muzikám "selským" (dudáckým) nebo "štrajchovým" měla toto složení: Es klarinet, B klarinet, B tenor, I. a II. Es trumpety a bas F. Prener sám hrál Es klarinet (lidově zvaný "krátký"). Novinkou jeho kapely bylo, že se hrálo z notových partů, neimprovizovaně, z paměti. Hráli v ní zkušení muzikanti z Netolicka a její obliba v širokém okolí byla veliká. Krátce po založení kapely Jouzíků do ní přišli vynikající hudebníci bratři Matěj a Matouš Baboučkové z Dubného, po chalupě "Babouci", kteří se právě vrátili z vojny. Ani se u Prenera neohráli a už v roce 1875 si založili kapelu vlastní, která Jouzíky zcela nahradila a stala se jejich přímou pokračovatelkou.“*²⁵ Kapela se pak nazývala po bratřech Baboučcích „Baboučci“. Ale tento název se dlouho neudržel a protože zněl příliš expresivně, tak se kapele začalo říkat Babouci. Kapela pak hrála převážně při různých vesnických zábavách a postupem času začala být známá a oblíbená v širokém okolí. Kapela se z původních sedmi hráčů, přijetím dalších významných hudebníků, rozrostla na jedenáct členů.

5.2.1 Repertoár Babouků

Charakteristickým rysem kapely je, že hrají převážně lidové písně nebo upravené lidové písně. Nejdůležitějším prvkem, který se u Babouků stal tradicí, je *„jedinečný hráčský styl a sborový zpěv.“*²⁶ Kapela nemá žádné sólové zpěváky. Všechny písně si zpívají muzikanti sami, proto základní podmínkou u této kapely je hraní na nástroj a zpěv. To také značí, že hráčský styl souboru je jedinečný. Ten vypadá takto: *„Melodii nejprve jednou přehraje v sedě celý orchestr, a to v lidovém terciovém nebo*

²⁵ Babouci. Babouci [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.babouci.cz/cz/historie>

²⁶ Dle rozhovoru s Zdeňkem Voráčem, 27. března 2015

sextovém dvojhlase bez klarinetových ozdob. Poté za nepřerušovaného doprovodu basu, příznávky a bicích vstane přední řada hudebníků. (tj. ta, která předtím hrála) a sborově v lidovém dvojhlasu předzpívá první sloku písně. Zůstávají stát klarinetisté a hrají první mezihru - sólo. Dále opět celá přední třída vstává a přezpívá druhou sloku, po které se svého slova ujímají křídlováci a vestoje (ostatní sedí) ho odehrají. Po něm následuje třetí sloka písně. Sólem baskřídlovek, posíleným při repetici i křídlovkami a klarinety, může píseň skončit. Není-li tomu tak, přehrávají baskřídlovky celé sólo samy a po něm následuje opět sborový zpěv čtvrté, případně i páté sloky. Tentokrát se mezi ně již žádné sólo nevkládá. Po přezpívání všech slok zůstává celá přední řada stát, vstávají i hráči příznávky a basu a takto celý orchestr píseň ještě jednou přehraje a ukončí.“²⁷

5.2.2 Obsazení souboru

Kapelu tvoří 13 muzikantů. V dnešní době je kapelníkem Babouků klarinetista Petr Shýbal. Další členy tvoří klarinetista Jiří Kotek, na I. křídlovku Jan David, na I, II. křídlovku Václav Novák, II. křídlovka Tomáš Staněk, baryton František Petrách, tenor Josef Čížek, I. Es trumpeta František Felcl, II. Es trumpeta Ladislav Pivoňka, Es trumpeta Jiří Jůda, bastrumpeta Milan Rožboud, bicí nástroje Zdeněk Voráč, tuba Zdeněk Kříž.

5.2.3 Diskografie

Kapela za svou dlouhou dobu působnosti natočila mnoho CD, DVD a nahrávek pro Český rozhlas. Babouci dosud natočili 14 CD. První vyšlo v roce 1998 a obsahuje 17 upravených lidových písní. Poté následovala další CD, která byla velmi rychle vyprodána. Poslední dosud natočené CD bylo v roce 2013 se známými skladbami „Zpěv skřivana“, „Jihočeská polka“, „Žalo děvče, žalo trávu“, „Vracím se domů“ a další. Kapela natočila celkem 3 DVD, která byla také okamžitě vyprodána.

Kapela spolupracuje i se současnými hudebními společnostmi, které se zabývají dechovou hudbou. S hudebním nakladatelstvím Česká Muzika, s televizní stanicí Šlágr, s Českým rozhlasem České Budějovice. Kapela se také účastní mnoha festivalů, koncertů, plesů a dalších akcí. „Počet vystoupení v roce přesahuje stovku, v posledních deseti letech se pohybuje na čísle 120 - 140 vystoupení za rok.“²⁸

²⁷ VORÁČ, Zdeněk. *Nejstarší jihočeská dechová hudba Babouci*. České Budějovice, 1992. Diplomová práce. Jihočeská univerzita. Vedoucí práce Zdeňka Šrůtková. S. 33

²⁸ Dle rozhovoru s Zdeňkem Voráčem, 27. března 2015

5.3 Samsonka

Samsonka patří mezi malé jihočeské dechové kapely. Vznikla roku 1993. Název této kapely vznikl podle biblické postavy Samsona, jehož socha je součástí kašny na náměstí v Českých Budějovicích, odkud pochází většina jejích členů. „*Samson je něco jako postava Herkula využívající obrovskou sílu v boji s nepřáteli a vítězící v hrdinských soubojích, které by byly pro obyčejného člověka nemožné, např. zápas se lvem. Samsonova kašna stojí na náměstí Přemysla Otakara II., je jeho dominantou a jedním ze symbolů města Českých Budějovic. Samozřejmě nemůžeme opomenout ani nejstarší jihočeský pivovar Samson a.s., který kapelu příjemně ovlivňoval tím, že vaří dobré pivo a v začátcích vzniku kapely se hrálo při akcích, které tento pivovar organizoval, např. pivní slavnosti v různých koutech České republiky, den otevřených dveří v pivovaru atd.*“²⁹

Kapela je tvořena pěti stávajícími členy. Obsazení kapely se dodnes nezměnilo. Členové této formace pocházejí z jiných kapel. Většina dnes hrajících členů je z kapely Budějcká kapela Ády Školky a jeden člen Jaroslav Binder z Budvarky.

Tento malý orchestr má za sebou mnoho úspěšných koncertů jak v Čechách, tak v zahraničí, například v Německu, Rakousku, ale také v dalekém Holandsku nebo Itálii, kde měla velký úspěch. V České republice jsme tuto kapelu mohli vidět například na různých festivalech, plesech, svatbách, výstavách a dalších akcích.

5.3.1 Repertoár Samsonky

Repertoár této kapely je velmi pestrý. „*Hraje známé lidové písničky, waltzy, tanga, foxtroty, slowfoxy, překvapením zábavy je mazurka. Z moderní hudby hraje populární písničky, převážně české produkce. Při koncertní činnosti nabídne Samsonka nejen skladby autorů z celé České republiky a to jak orchestrální, sólové i lidové, ale ve svém repertoáru má skladby i ze světové hudební produkce.*“³⁰

5.3.2 Obsazení

Zakládajícím členem a zároveň kapelníkem této kapely je Ing. Ivo Vránek, jenž hraje na trubku. Další členem je již zmiňovaný Ing. Jaroslav Binder, který hraje v tomto orchestru na tubu. Dalším členem je harmonikář Zdeněk Kříž. Mezi další muzikanty této kapely patří Zdeněk Princ, který hraje na tenor, pozoun, kytaru a v souboru také zpívá. Poledním členem kapely je Václav Švec, hráč na bicí, klarinet, heligonku a také zpívá.

²⁹ Samsonka [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: http://samsonka.cz/O_nas.html

³⁰ Samsonka [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: http://samsonka.cz/O_nas.html

5.3.3 Diskografie souboru

Samsonka natočila 3 CD a 1 DVD. První vydané CD v roce 2000 se nazývá „Muzikanti, pojd'te hrát!!“ Obsahuje 13 písní. Většina jsou lidové, upravené písně nebo směsi lidových písní. Například „Vyjdi ty, měsíčku“, „Měsíček jasně svítí“, „Spadl lístek z javora“, „Šli jsme do háječku“, „Směs pochodových písní: Muziky, muziky/ Čtyři páry bílejších koní/ Andulko Šafářová/ Pětatřicátníci“. Druhé CD, které bylo natočeno v roce 2001, nese název Škoda lásky a obsahuje 15 skladeb. Můžeme zde najít velmi známé skladby, jako jsou například „Roztoužená“, „Veselí bratři“, „Švédská polka“, „Netrapte se, rodičové“, „Škoda lásky“. Poslední dosud natočené CD se nazývá „Böhmerwald“. Toto CD obsahuje pouze německé písně, nebo české písně s německými názvy a jsou také německy zpívané. Bylo opět vydané v roce 2001 a obsahuje 14 písní. Kromě CD a DVD tuto kapely jsme mohli slyšet i v některém dechovkovém programu Českého rozhlasu České Budějovice, nebo byl i natočen videoklip pro Šlágr Tv.

6. Skladatelé jihočeské dechové hudby

V této kapitole mé bakalářské práce bych ráda představila nejznámější skladatelské osobnosti dechové hudby v jižních Čechách.

6.1 Ada Doško

9. 4. 1937 – 9. 9. 1999

Ada Doško se narodil v Chlumečku u Křemže jako prvorozený syn tamějšího hajného a hospodského, jenž miloval hudbu a sám hrál na heligonku. Ada se velmi brzy začal učit hře na křídlovku u p. Borovky a protože měl rád lidovou hudbu, založil už na základní škole svou první kapelu.

Po dosažení základního vzdělání byl přijat do Vojenské hudební školy ve Spišském Podhradí na východním Slovensku, kde studoval hru na baskřídlovku a bicí. Později se škola přestěhovala do Liberce, kde Doško, tehdy ještě Adolf, studia ukončil. Vzhledem k tomu, že velmi obdivoval šumperského skladatele Adu Ruliška nejen jako autora, ale i jako člověka, začal psát své skladby pod stejným jménem Ada.

Po ukončení VHŠ působil jako muzikant v různých vojenských dechových orchestrech, později je sám dirigoval. Už za studií se pokoušel o vlastní tvorbu, jeho první skladby byly psány bez textu, ale nedochovaly se. Třetí Doškova skladba – valčík „Ty už mě nemáš“ – byla otextována dodatečně a hraje ses dodnes.

Jako autor dechové hudby byl uznávaným skladatelem u nás i v zahraničí. S dechovými orchestry navštívil Rakousko, Německo, Holandsko, Polsko, Francii, ale i Alžírsko, jeho skladby se dodnes hrají i v Americe. K jeho nejznámějším skladbám patří valčíky „Svatební valčík“, „Povětrné střevičky“, „Rodná víska“, ale i polky např. „Lomnická polka“, „Olešnická“ či orchestrální „Štěbencová polka“, kde má hlavní slovo Es klarinet. Psal i tanga, např. „Už listí zlátne“, nebo skladby v pochodovém rytmu, např. „Jubilant“. Jsou známé i jeho úpravy jihočeských lidových písní, „Zahrádečka“ nebo „Za budějickou silnicí“.

Ada Doško spolupracoval s řadou textařů. Jmenuji alespoň některé z nich: Vladimír Sýkora, sestry Skovajsovy, Miloš Bárta, Bohumil Lepič, Miloň Čepelka, Ladislav Jacura, František Kožík, František Řehák, Jaroslav Hájek aj. Krátce před smrtí navázal spolupráci s textařkou Olgou Homolkovou a z jejich pera vznikly čtyři skladby, z nichž vzpomenu aspoň valčík „Ohníčky Lásky“.

V roce 1995 vydává hudební nakladatelství Edit Doškovo první profilové CD zv. Šumavské ozvěny, všechny skladby nahrála Strahovanka pod vedením kapelníka

Františka Adámka. Veselka s kapelníkem Ladislavem Kubešem a Kubešovo hudební nakladatelství oslavilo v roce 1997 skladatelovu šedesátku autorským CD nazvané podle úvodní písně Rodná víska.

Ada Doško zemřel 9. 9. 1999. Po jeho smrti se ujal nedokončených skladeb Jan Lipold a instrumentoval je ve stejném stylu.

6.2 Ladislav Kubeš

23. 2. 1924 - 26. 8. 1998

„Povím vám, proč mám rád dechovou hudbu a proč jsem jí oddaně sloužil: protože jejím základem je dech. Bez dechu není života, dech je tvořivá síla. Naši dědové a otcové to věděli, a kdo to chce dnes popírat, je sám proti sobě. Česká dechovka nezahyne, její krásná živá tradice to nedovolí.“³¹

Ladislav Kubeš se narodil v Borkovicích nedaleko Veselí nad Lužnicí. Byl synem muzikanta Matěje Kubeše, který hrál na křídlovku. Z toho vyplývá, že hudbu měl již od narození v krvi. Jeho otec byl kapelníkem ve svém malém dechovém orchestru Blatácká dechovka, kde působili další členové jeho rodiny. Otec Matěj svého syna Ladislava začal učit již v útlém věku hrát na baskřídlovku, pozoun, ale také na křídlovku a lesní roh.

Hudba mladého Ladislava natolik okouzila, že se rozhodl studovat hru na pozoun na Pražské konzervatoři. Stal se také členem divadelního orchestru v Českých Budějovicích a v Lázeňském orchestru v Mariánských Lázních. Dále působil u vojenské služby v dechovém orchestru v Jindřichově Hradci, kde poprvé začal psát své první dechové skladby. Mezi ty, jež vznikly na vojně, patří například jeho šestnáctá skladba, která se nazývá Jihočeská polka. Tato skladba se rychle stala velmi oblíbenou. *„Ladislav Kubeš si velmi považoval, když Ústřední hudba Československa lidové armády jela v roce 1967 na Světovou výstavu do Motrealu a tuhle polku měla v repertoáru.“³²* Skladatel měl také možnost si za okupace zahrát v cirkusovém orchestru v Německu. V roce 1952 se stal kapelníkem otcova malého dechového orchestru Blatácká dechovka, která byla později přejmenována na Veselku.

I přes hudební úspěchy po vojenské službě pracoval se svým otcem v cementárně. Skladby tvořil ve svém volném čase. Naše hudební nakladatelství Supraphon a Panton neměla o jeho tvorbu zájem, proto se začal orientovat na západní

---

³¹ Kubešovo hudební nakladatelství. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.kubes.eu>

³² KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.:. ISBN 80-720-9909-4. S. 164

Evropu. Tam se uplatnil v nakladatelství Kliment ve Vídni, dále jeho skladby vydával německý vydavatel Halter a poté se prosadil ve švýcarském Curychu. Bohužel v Čechách stále nebyl o autora zájem. V této době, 50. let u nás vládl tvrdý komunismus, kdy bylo přesně popsáno, co se má psát. Tak dokonce si své skladby nechal tisknout i v obyčejné tiskárně. „*Na to ovšem zas potřeboval povolení od ministerstva, že je to k reklamním účelům. Musel to samozřejmě dávat zadarmo.*“³³

Postupně napsal nebo upravil kolem 400 polek, valčíků, kvapíků či pochodů, které se staly velmi známými a oblíbenými. Kolem roku 1989 se jeho situace velmi zlepšila. 12. 7. 1990 vzniklo Kubešovo hudební vydavatelství, které působí dodnes.

Na počest Ladislava Kubeše od roku 1995 se každoročně pořádá festival dechové hudby v Soběslavi, kde vystupuje plno kapel z celých Čech, Moravy, ale také ze zahraničí.

Mezi největší Kubešovy úspěchy patří fakt, že hrál 17. 2. 1975 rakouskému prezidentu Rudolfovi Kirschlageru ve Vídni v Schönbrunnu, se svojí Blatáckou dechovkou.

Mezi jeho nejznámější díla patří: „Jihočeská polka“, „Nad Lužnicí svítá“, „Borkovická polka“, „Na krásné Šumavě“, „Přerovanka“, „Netolická polka“, „Stará lípa“, (lidová píseň v úpravě Ladislava Kubeše s novým textem Zdeňka Beneše). Mezi jeho další úpravy patří například „Na břehu Blanice“, „Od Tábora až k nám“ Moje česká vlast“ a mnoho dalších. Písně byly často komponovány na slova Františka Vršeckého, Ladislava Jacury, Zdeňka Beneše, Jiřího Vostrovského a dalších skladatelů, se kterými Ladislav Kubeš spolupracoval.

6.3 Karel Valdauf

25. 10. 1913- 4. 7. 1982

Karel Valdauf se narodil v Trhových Svinech nedaleko Českých Budějovic. Pochází z muzikantské rodiny. Od svých dvanácti let se učil hrát na housle, flétnu, malý buben, později na klarinet, saxofon a další nástroje.

Vystudoval Vojenskou hudební školu v Praze. Poté byl přidělen k 18. pěšímu pluku v Plzni. Tam hrál v orchestru na flétnu, občas na buben. Měl také možnost orchestr dirigovat. Po propuštění z vojny se snažil uživit, proto hrál různě po kavárnách. Později se stal členem kočovné divadelní společnosti, dokonce se dostal k Hudbě uniformované strážce bezpečnosti. Stal se také uměleckým vedoucím orchestru

---

³³ KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.:. ISBN 80-720-9909-4. S. 165

kriminálního ředitelství v Praze. V tomto orchestru působilo mnoho výborných muzikantů, proto se orchestr dostal i do rozhlasového vysílání.

Své první skladby začal skládat až ve čtyřicátých letech 20. století. Mezi jeho první písně patří „Až nás cesty svedou“, kterou i otextoval. Komponování se mu natolik líbilo, že chtěl studovat na Pražské konzervatoři na skladatelském oddělení. Bohužel nebyl na školu přijat kvůli jeho vysokému věku. V té době mu bylo již 37 let. Vystudoval tedy soukromě u profesora Řídkého obor skladba a sborový zpěv.

Kolem roku 1967 založil malou dechovou kapelu, která se jmenuje Valdaufinka. Tato kapela působí dodnes, a je velmi oblíbená. Působí v ní 12 muzikantů a toto obsazení se nezměnilo od jejího zrodu. Karel Valdauf o své kapele říkal, že hraje „muziku, skrz kterou je vidět“³⁴

Kromě Valdaufinky má i jiné kapely, které jsou dechové hudbě hodně vzdáleny. Například smyčcový kvartet, který vznikl v roce 1942.

Jeho manželkou se stala známá zpěvačka Zorka Kohoutová, která nazpívala několik písní. Bohužel manželství se po 12 letech rozpadlo. Známou písní, jejíž první interpretkou byla právě Zorka Kohoutová, je „Tvé vlasy kvetou, maminko“.

Karel Valdauf je autorem asi 150 děl. K některým svým písním si vytvořil i vlastní text. Dále spolupracoval například s textaři Ladislavem Jacrou či Bohuslavem Nádvořníkem. Mezi jeho nejznámější díla patří „Tvé vlasy kvetou, maminko“, „Dávno přešla doba“, „Soběkurská polka“, „Pod jednou střechou“, „Mládí nevybouřené“, „Společnou cestou“, „Slepička kropenatá“.

Na počest Karla Valdaufa se každoročně v srpnu koná Mezinárodní festival dechové hudby v Trhových Svinech. Tohoto festivalu se účastní mnoho domácích, ale také zahraničních dechových kapel, neboť byl velmi uznávaným a oblíbeným autorem v Německu, Rakousku, Belgii a dalších zemích.

---

³⁴ KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.:. ISBN 80-720-9909-4.

7. Současný stav dechové hudby v jižních Čechách

V jižních Čechách je dechová hudba velmi oblíbená. Především v menších městech nebo na vesnicích. Ve velkých městech se s dechovou hudbou moc nesetkáme. Toto tvrzení vyplývá z rozhovoru s Vitem Zuzákem a Zdeňkem Voráčem. „*Tady v Budějicích je podle mě potlačována. I když se ptám například Babouků, tak i oni v Budějovicích nehrají často. A potvrzují, že České Budějovice nejsou dechovkové město.*“ uvedl v rozhovoru Vít Zuzák. Za takové větší „dechovkové město“ je považována Soběslav, kde se každoročně koná Mezinárodní festival dechových hudeb Kubešova Soběslav. A pak i město Trhové Sviny s festivalem dechových hudeb Karel Valdauf. V Českých Budějovicích se s dechovou hudbou můžeme setkat na každoroční výstavě Země živitelka. Je to výstava, kde dechová hudba slouží jako doprovodný program. Na této výstavě se vyhlašuje finále soutěže dechových hudeb Zlatá křídlovka.

Zato v menších městech je dechová hudba velmi oblíbená. V zimě si ji nejčastěji můžeme poslechnout na plesech. V období masopustu najdou své uplatnění malé dechové soubory, nejčastěji v počtu kolem pěti muzikantů. V letním období se v mnoha menších městech konají festivaly dechové hudby, například Dechový festival v Bechyni, v Lomnici nad Lužnicí, v Jilemnici, v Milevsku a dalších místech. Dále jsou dechové hudby přítomny na různých pouťových zábavách, pivních slavnostech nebo si kapely pořádají vlastní promenádní koncerty. V předvánočním čase je vidět dechové soubory při rozsvěcování stromečku, na náměstích, kde se pořádají adventní trhy. Podle těchto příkladů se s dechovou hudbou můžeme setkat téměř všude a v každém ročním období. V jižních Čechách je dechová hudba už tradicí.

Dechové hudbě přeje i Český rozhlas, který uvádí programy týkající se výlučně jen tohoto žánru. Na Českobudějovicku vznikla i televizní stanice, která přenáší dechovou hudbu na obrazovku našich televizorů.

V této kapitole bych proto ráda představila některé činnosti, které se věnují a podporují dechovou hudbu v jižních Čechách.

7.1 Kubešova Soběslav

Festival dechových hudeb Kubešova Soběslav se koná od roku 1995 každý rok třetí červencový víkend. Jeho zakladatelem byl skladatel Ladislav Kubeš. Do roku 1998 se festivalu účastnil a dirigoval některé své skladby v podání různých našich i zahraničních kapel.

Festival začíná úvodní písní „Nad Lužnicí svítá“ a končí písní „Od Tábora až k nám“. Festival trvá od soboty do neděle, přičemž v neděli vrcholí. Koncerty probíhají i v okolních městech a vesnicích u města Soběslavi. Jsou to Borkovice, Klenovice, Tučapy, Želeč a rodná skladatelova vesnice Žišov. Koncertům se říká také „koncerty na Blatech“. V těchto vesnicích se jednotlivé kapely v sobotu představují koncerty v době, kdy se lidé sjíždějí z okolí poslechnout si dobrou dechovku. V sobotu se na náměstí kromě klasických malých dechových souborů objevují také mažoretková vystoupení, nebo velké mládežnické dechové orchestry. Mezi českými kapelami jsou na tento festival zvány i kapely zahraniční. V neděli festival vrcholí opět na náměstí Republiky. Zde se střídají po hodinových vystoupeních známé české kapely, ale také se může mezi nimi objevit jedna kapela zahraniční. Tyto kapely mají klasické dechové obsazení 5 - 13 muzikantů. Mezi orchestry nikdy nechybí Veselka.

Program kapel se na festivalu každoročně mění (kromě Veselky). Lidé pak mají možnost poslechnout si jiné zajímavé kapely z celých Čech i Moravy. Program je tímto mnohem pestřejší.

V neděli od 12.00 do 13.00 hod. probíhá přímý přenos právě hraného koncertu do vysílání Českého rozhlasu České Budějovice. Festival končí každoročně kolem 19. hodiny. V tuto dobu proběhne závěrečný „monsterkoncert“, kdy všechny přítomné kapely hrají společně závěrečné skladby programu: Borkovickou polku, Moje česká vlast a již zmiňovanou píseň Od Tábora až k nám. Všechny tyto písně napsal nebo upravil Ladislav Kubeš. Kapely zahrají pod vedením tří dirigentů, kteří se mezi hranými písněmi vystřídají. Festival končí závěrečným, bouřlivým potleskem.

Návštěvnost toho festivalu se každoročně pohybuje okolo 3000 posluchačů, což je poměrně vysoké číslo. O hladký průběh celého festivalu se stará realizační tým, čítající 50 až 60 lidí. Na festivalu každoročně vystoupí 15 - 20 kapel z celých Čech, Moravy a zahraniční.

7.3 Zlatá křídlovka

Zlatá křídlovka je národní soutěž malých dechových orchestrů = Mistrovství České republiky. Poprvé byla představena v roce 1969 v Českých Budějovicích, prvním vítězem se stala kapela Budvarka. Od roku 1990 je soutěž rozdělena na moravsko-slezské semifinále. To se koná v Hodoníně. Soutěží zde kapely z Moravy a Slezska. A dále se dělí na české semifinále, kde se výsledky vyhláší v Praze. První tři vítězové tohoto semifinále pokračují do národního finále, které se většinou koná při výstavě Země Živitelka v Českých Budějovicích. „*Vítěz Zlaté křídlovky získá zároveň titul Mistr České republiky dechových hudeb.*“³⁵

Soutěže se může zúčastnit každý orchestr, který má 18 členů a méně (dirigent a zpěváci se do tohoto počtu nezapočítávají). Věk a profesionalita orchestru zde nejsou vůbec důležitými faktory. Kapely se této soutěže mohou zúčastnit i několikrát, bez ohledu zda vyhráli, nebo ne. „*Posláním této soutěže je především podpora uměleckého růstu našich orchestrů.*“³⁶ Délka soutěžního repertoáru je 30 minut. Výběr repertoáru je na každé kapele, musí však v 30 minutovém programu zaznít povinná skladba. Povinné skladby se liší. Jiná je pro české semifinále, pro moravsko-slezské semifinále a pro národní finále. V programu musí také zaznít polka, valčík, pochod a skladba pro sólový nástroj. Tyto výkony jednotlivých kapel posuzuje pětičlenná komise, která je složena z odborníků v oboru dechová hudba. Hodnocení probíhá na základě bodování a vítězem se stane kapela s nejvyšším ohodnocením ve finále soutěže.

Na základě obdržných bodů budou orchestry zařazeny do:

a/ zlatého pásma s vyznamenáním,

b/ zlatého pásma,

c/ stříbrného pásma,

*d/ bronzového pásma.*³⁷

Absolutní vítěz získá titul Mistra České republiky dechových hudeb, vítězný pohár a hlavní cenu nástroj křídlovku.

---

³⁵ Zlatá křídlovka.[online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.mistnikultura.cz/zlata-kridlovka>

³⁶ Zlatá křídlovka. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/?p=15632>

³⁷ Zlatá křídlovka. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/?p=15632>

7.4 Televizní stanice Šlágr, vydavatelství Česká muzika

Televizní stanice Šlágr a hudební vydavatelství Česká Muzika spolu úzce souvisí a jsou vzájemně propojeny. ŠlágrTv nebo také Československá lidová televize je stanice, která vysílá převážně hudební pořady. Hudební repertoár je pestrý. Stanice se nejvíce orientuje na dechovou a lidovou hudbu, ve vysílání se ale objevují i hitparády různých žánrů, ať už jsou to Štafle, Schody do nebe, Mořské pláže, Harmonikářská 11, nej Lidovky, nej Velké dechovky či nej Malé dechovky a další. K velmi oblíbeným pořadům patří pořady s dechovou hudbou jako je Dechparáda uváděná Karlem Hegnerem, Dechovka, to je naše, kde kapelník Veselky Ladislav Kubeš spolu se zpěvačkou Blankou Tůmovou představují své hosty, ať už skladatele, textaře, kapelníky nebo zpěváky zabývající se dechovou hudbou.

V době, kdy se nejedná přímo o pořad, se vysílají hudební klipy. ŠlágrTv a Česká Muzika pořádají koncerty s účastí 2000 – 3000 lidí, tyto koncerty se pak vysílají jako celovečerní pořady.

Televizní stanice ŠlágrTv má sídlo v Dubném nedaleko Českých Budějovic. Vznikla na přelomu let 2011/2012, oficiálně začala vysílat v únoru 2012. Irena Došková říká, že *„Šlágr Tv je projekt vydavatelské firmy Česká Muzika spol. s.r.o., z jejíž nepřeborné pokladnice videí čerpá, neboť toto vydavatelství začalo s velkým předstihem natáčet s dechovými kapelami nejen audio snímky, ale i videoklipy. Z tohoto důvodu mělo před ostatními projekty předstih v podobě minimálně 6000 klipů.“*

Ředitelem a zároveň majitelem obou firem je Karel Peterka, který se na vysílání podílí i jako autor a interpret písní, případně moderátor. Mezi oblíbené moderátory této stanice, ale i koncertů bezesporu patří Vratislav Měchura, Petr Šiška, Karel Hegner, František Uher, Peter Paulík, Jana Peterková aj.

Stanice se těší velké oblibě všech věkových kategorií, oslovuje však především starší generaci, o čemž svědčí nepřeborné množství děkovných dopisů, týkající se vysílání pořadů s dechovkou.

Česká Muzika je vydavatelství, jehož součástí je nahrávací a televizní studio. Tato hudební společnost vznikla ještě před rokem 2000. *„ V roce 2006 společnost Česká Muzika spustila teleshoppingovou kampaň v České televizi. Ve stejném roce uspěla spolu se společností T.T.V. ve výběrovém řízení na dodavatele obsahu pro Českou televizi, distribuci pořadů a zajištění zákaznického servisu pro internetový obchod České televize.“*, uvedla Irena Došková

Dnem 22. 4. 2015 zahajuje ŠlágrTv vysílání na novém kanálu, jenž bude mít v programu pouze dechovkové pořady.

7.2 Pořady Českého rozhlasu České Budějovice

„Český rozhlas České Budějovice je regionálním studiem Českého rozhlasu. Vysílání stanice je zaměřeno na regionální dění, ale svým dosahem region přesahuje. K pravidelným posluchačům tak patří, kromě Jihočechů, také částečně posluchači v Plzeňském a Středočeském kraji a na Vysočině. Českobudějovické vysílání je možné naladit každý den od 5 do 19 hodin. Mimo tuto dobu je frekvence českobudějovického rozhlasu vyhrazena společnému vysílání regionálních stanic Českého rozhlasu.“³⁸

Program českobudějovického rozhlasu je velmi pestrý. Vysílá zpravodajsko-publicistické pořady, servisní pořady, různé literární i hudební pořady. Hudební pořady jsou převážně zaměřeny na „na tzv. střední proud, lidovou hudbu (dechovka, folklór) a žánry folk + country. Ve vysílání převažuje hudební tvorba česká ze 60. až 90. let“³⁹. Proto jsou tyto pořady oblíbené převážně u starší generace posluchačů.

Ve své bakalářské práci se zaměřuji na dechovou hudbu, tak i v této kapitole se budu zabývat pouze dechovými pořady Českého rozhlasu České Budějovice. Mezi takovéto pořady patří Dechovka, to je moje, Písničky pro radost a Profil.

7.2.1 Písničky pro radost

Mezi nejoblíbenější a také nejdéle vysílaný pořad v českobudějovickém rozhlasu patří Písničky pro radost. Pořad se vysílá každý den od 10.00 do 13.00 hod. Pořad je určen převážně k narozeninovým gratulacím, svatebním výročí, ale také přáním pro své blízké, přátele, známé. Písňe a přečtení gratulace je možné objednat telefonicky nebo písemně. V pořadu potom redaktor vždy přečte gratulaci a pošle k ní písničku, kterou si objedávající může vybrat nebo je mu vybrána hudebním redaktorem. Termíny objednání písniček se musí rezervovat aspoň s měsíčním předstihem. Volná místa v pořadu jsem velmi rychle obsazena.

Hudební výběr dechových, lidových písní připravuje Zdeněk Voráč. *„Mým úkolem je pročíst všechny gratulace, vybrat k nim hudbu, pořad sestavit a poslat do hlasatelny k živému odvysílání.“⁴⁰* uvedl hudební redaktor v rozhovoru. *„Pořad Písničky pro radost je vyhrazen pouze hudebnímu žánru dechovka (případně folklór).“⁴¹*

Hlavními moderátory tohoto pořadu jsou Martin Hlaváček, Ivana Šimánková a Kateřina Hálková.

³⁸ Český rozhlas České Budějovice. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cb/porady/>

³⁹ Český rozhlas České Budějovice. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cb/porady/>

⁴⁰ Dle rozhovoru se Zdeňkem Voráčem, 27. března 2015

⁴¹ Dle rozhovoru se Zdeňkem Voráčem, 27. března 2015

7.2.2 Dechovka, to je moje

„Motto: Dechovka, to je moje, a věřím, že i Vaše. Poslouchejte tento pořad, potvrdíte si z něho, co víte, a dozvíte se, co jste nevěděli!“⁴²

Tento pořad se věnuje pouze dechové hudbě, jak už vyplývá z názvu. Jejím moderátorem je Miloň Čepelka, ten také pořad připravuje, vybírá jednotlivé skladby ale i kapely, na které se v pořadu zaměřuje. Moderátor k pořadu přistupuje svým osobitým přístupem, kritickými názory, což někdy nemusí všichni posluchači snést.

Pořad je vysílán každou sobotu od 18.30 a jeho délka trvání je 25 minut. *„Jednotlivá vydání cyklu jsou bez hostů, v mluveném textu stručná, avšak nejen faktická, závislá na předpokládaném propojení moderátora a posluchačů.“⁴³* Cílem tohoto pořadu je oslovení starší generace posluchačů, ke kterým se často ve svém pořadu obrací. Pořad Dechovka, to je moje, je vysílán od roku 1992.

7.2.3 Profil

Profil je dalším pořadem Zdeňka Voráče. Tento pořad si sám připravuje i moderuje. Vznikl v roce 1998 pod vedením Vojtěcha Prokeše. Po jeho úmrtí roku 1999 pořad převzal nynější hudební redaktor a Profil je vysílán každou neděli od 18.30 na českobudějovické rozhlasové stanici a trvá 25 minut.

„Magazín nabízí profily osobností či kapel v žánru dechové hudby. A tak se posluchači mohou setkat třeba se skladatelem, textařem či interpretem tohoto žánru nejen u příležitosti jejich významného životního jubilea.“⁴⁴ Pořad je doplněn nahrávkami různých kapel. Nahrávky jednotlivých kapel dokonce moderátor mezi sebou porovnává, nebo porovnává a hodnotí, komentuje starší nahrávky, srovnává s nahrávkami mladšími. Nahrávky jsou vybrané z rozhlasového archivu. Orientuje se převážně na jižní Čechy, ale také na celé Čechy ale někdy se zaměří ve svém pořadu i na zahraniční kapely. *„Osobnost nebo kapelu vždy představím a dalšími informacemi prokládám vybrané skladby. Setkal jsem se již téměř se všemi kapelníky významných dechových orchestrů celé republiky, s mnoha tvůrci jsem navázal osobní přátelství,“⁴⁵* uvedl Zdeněk Voráč v rozhovoru. Do svého pořadu si také zve významné hosty z žánru dechové hudby.

Pořad Profil se dělí na jednotlivé rubriky, které se věnují určitému tématu nebo oblasti v žánru dechové hudby.

- *„Novinka na dechovkové scéně (nové CD) + soutěž – první neděle v měsíci*

⁴² Český rozhlas České Budějovice. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cb/porady/>

⁴³ Český rozhlas České Budějovice. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cb/porady/>

⁴⁴ Český rozhlas České Budějovice. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cb/porady/>

⁴⁵ Dle rozhovoru se Zdeňkem Voráčem, 27. března 2015

- *cyklus „Dechovkové perly českobudějovické fonotéky“ – poslední neděle v měsíci*
- *Host Profilu – druhá a třetí neděle v měsíci*⁴⁶

Tyto odvysílané dechové pořady Českého rozhlasu České Budějovice je možné si poslechnout na internetových stránkách v archivu Českého rozhlasu.

---

⁴⁶ Český rozhlas České Budějovice. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cb/porady/>

8. Rozhovor s osobnostmi jihočeské dechové hudby

8.1 Zdeněk Voráč - rozhovor

Mgr. Zdeněk Voráč

- hudební redaktor a moderátor Českého rozhlasu České Budějovice
- člen kapely Babouci, Velkého dechového orchestru České Budějovice

Jak jste se dostal k dechové hudbě? A co Vás k tomu vedlo?

Dechovku mám rád od malička, líbí se mi zvuk dechového orchestru. Mám rád lidovou píseň, ze které dechovka vychází. Vedly mě k tomu nejen televizní a rozhlasové pořady, které jsem vstřebával od raného dětství, ale i setkávání s živými kapelami, kterých bylo v 70. letech mnohem více než dnes. A také možnost brzkého zařazení do "činné služby". S živou kapelou jsem si na malý buben poprvé zahrál už v sedmi letech a stálým členem sedlčanské dechovky Amati jsem se stal ve věku 12 let a osm měsíců.

Koho považujete za „velikána“ v jihočeské dechové hudbě?

Velikánů je mnoho, bezesporu nejúspěšnějšími jsou skladatelé Ladislav Kubeš a Ada Doško. Oba složili nebo upravili přibližně 500 písní, z nichž většina je stále živá a značný úspěch měla tato tvorba i v zahraničí.

Jak dlouho uvádíte svůj pořad v Českém rozhlase? A co zajímavého byste o tom řekl?

S ČRo ČB jsem navázal externí spolupráci v květnu roku 1999, kdy jsem po Vojtěchu Prokešovi převzal přípravu a velmi brzy i moderování pořadu Profil. V roce 2003 (stále ještě externě) k tomu přibyla příprava Písniček pro radost. Stálým zaměstnancem ČRo ČB na pozici hudebního redaktora jsem od 1. 1. 2004. Magazín Profil (jak název napovídá) je zaměřen buď na osobnost dechové hudby (skladatele, textaře, zpěváka apod.) nebo na konkrétní kapelu. Osobnost nebo kapelu vždy představím a dalšími informacemi prokládám vybrané skladby. Setkal jsem se již téměř se všemi kapelníky významných dechových orchestrů celé republiky, s mnoha tvůrci jsem navázal osobní přátelství. Mou hlavní činností v ČRo ČB je ale příprava nejposlouchanějšího pořadu tohoto rádia - Písniček pro radost. Ty mají obrovskou tradici sahající do poloviny 60. let. Mým úkolem je pročíst všechny gratulace, vybrat k nim hudbu, pořad sestavit a poslat do hlasatelny k živému odvysílání. I přes snahu ale nelze vždy vyhovět všem posluchačům konkrétními písněmi; okruh nejoblíbenějších písniček není příliš široký

a jejich neustálým opakováním bychom posluchače asi nepotěšili. Je třeba dbát na hudební pestrost, zařazovat i novinky nebo méně známé skladby.

Jaký je Váš názor na současný stav dechové hudby v jižních Čechách?

Dechová hudba měla v jižních Čechách nejlepší podmínky v 70. a 80. letech, kdy byla její obliba masová. Současná obliba ale není vůbec malá, jenže těžiště zájmu je převážně na venkově. Ve větších městech je zájem o dechovku většinou velmi malý, v některých případech i mizivý. Jižní Čechy jsou naštěstí kraj venkovský, plný dobrých lidí, patriotů, kteří si váží svých tradic, lpějí na "rodné hroudě", jsou konzervativní a tím pádem udržují tradice, které jsou s dechovkou neodmyslitelně spjaté (masopusty, poutě, pivní slavnosti, setkání rodáků, posvícení, myslivecké a hasičské bály atp.).

Jak to vidíte/myslíte, že to bude s dechovou hudbou do budoucnosti?

Nemám o ni strach, ale nesmí se proměnit v kolovrátkovou pseudodechovku hranou na klávesy. V mnoha případech se to teď děje, hlavně pod vlivem televize Šlágr. Nepřemýšlivému a nenáročnému konzumentovi toto bohužel stačí. S udržení pravých dechových orchestrů bude problém; mají totiž ve srovnání s nedávnou minulostí poměrně málo příležitostí k účinkování, tím pádem se členové nevytížených kapel, pokud chtějí hrát, musí často angažovat ve více kapelách nebo v menších vícežánrových hudebních skupinách. Pak vyvstává problém pro původní větší kapelu sehnat hráče, když jednou za čas "přijde kšeft". V brzké době také nastane (a někde již nastal) problém s dorostem. "Dechaři" jsou sice plné konzervatoře, ale začíná chybět "lidová praxe", tedy hraní na narozeninách, svatbách a jiných oslavách, kde se muzikantský dorostenec vždy nejlépe "otrkal", seznámil se základním repertoárem a dostal od starších kolegů první základy. Velice rychle také ubývá příležitostí pro dechovku donedávna tak typických - venkovských pohřbů s průvody.

Jaká je historie Babouků?

Velmi dlouhá - v jižních Čechách jde o nejstarší dechovku.

Co stojí za jejich dlouholetým úspěchem?

Jedinečný hráčský styl a sborový zpěv. Dále spjatost s prostředím a osobní vazby a přátelství s pořadatelem v mnoha obcích. Kuriozitou a možná i světovým rekordem je účinkování v obci Čejkovice u Českých Budějovic. Zde byl sbor dobrovolných hasičů

založen v roce 1924. Na první bál byli tehdy pozváni Babouci a od té doby nikdy nevynechali, kromě válečných let, kdy se tancovat nesmělo.

Kdo vám upravuje písničky, nebo je skládá? Je váš repertoár složen spíše z lidových písní nebo autorských?

99% repertoáru Babouků tvoří jihočeské lidové písně. Ty se vždy hrály z paměti. Pro natáčení v rozhlasu nebo na gramodesky a dnes CD se ale písně upravují - dá se jim jednotná melodická linka jak pro vlastní píseň, tak pro mezihry (neboť jde o písně strofické) a rozepíše se také bas, doprovod a bicí, aby vše bylo v harmonickém a rytmickém souladu. Umělé písně jsou výjimkou a musí být napsány "v babouckém duchu". V 70. letech byl hlavním upravovatelem hudební pedagog Jaroslav Nováček, v 80. a 90. letech trombonista Jihočeského divadla Jiří Drobílek, od roku 1999 upravuje písně trio nás současníků - Petr Shýbal, František Petrách a já.

Kde Babouci nejdále hráli a jak často vystupují?

Zatím nejdále se Babouci podívali do Belgie - až k moři do města Knokke. Účinkování v zahraničí nebylo jedno, v průběhu let se hrálo i v Rakousku, Německu, Švýcarsku a na Slovensku. Vystupování mimo republiku je ale výjimkou, protože kapela nehraje klasickou českou dechovku, která je v cizině velmi známá a oblíbená, ale typickou jihočeskou lidovou muziku. Ta má nejbližší k lidovkám rakouským a bavorským. Počet vystoupení v roce přesahuje stovku, v posledních deseti letech se pohybuje na čísle 120 - 140 vystoupení za rok.

8.2 Vít Zuzák- rozhovor

Vít Zuzák

- hudební pedagog na Druhé soukromé základní umělecké škole České Budějovice
- kapelník, dirigent Velkého dechového orchestru České Budějovice
- člen kapely Budvarka, Sedmikráska, Šumavská osmička, Jihočeská komorní filharmonie

Co Vás vedlo k založení Velkého dechového orchestru (VDO)?

Vedla mě k tomu absence vojenské hudby, kterou zrušily v roce 1994. Myslím, že asi to. Malé kapely nedokáží zahrát tento repertoár symfonické hudby, přearanžovaný do velké kapely. Například Ústřední hudba armády ČR hraje tento velký repertoár. Tradice vojenských hudeb je dlouholetá. Je známá už z dob Rakousko-Uherska. Vojenské hudby byly již ve středověku, ale takovou dnešní podobu získaly až v 18. století. Myslím, že vojenská hudba se využívala už od dob baroka, za skladatele J. B. Lullyho. Tam byly trubky, další nástroje, které se už moc nezměnily, ale postupně zdokonalovaly.

Jaké to je vést tak velký orchestr?

Těžké. Je to starost. Obzvlášť je rozdíl mezi amatérským a profesionálním orchestrem. U profesionálního orchestru je vše dané, tam jsou hudebníci zaměstnaní. U amatérského záleží hlavně na dobrovolnosti a schopnostech hráčů a výběr repertoáru musí být na takové úrovni, aby to hráči zvládli, a aby to bylo slyšitelné. Také velká dávka diplomacie. Tam je to dané jinak, když se hráči v orchestru nelíbí, nebo ho to nebaví, jde pryč. To vím z vlastní zkušenosti.

Jaké byly/jsou úspěchy VDO?

Myslím, že na festivalu ve Zbraslavi jsme získali 2. místo, jinak ty ambice nejsou nijak vysoké. Zájezdy nejsou moc časté, protože každý člen hraje také v jiných orchestrech a nestíhá se to. Ambice jsou zaměřené na to, aby si každý hráč, který hraje v malém souboru, měl možnost zahrát repertoár velkého orchestru. Například žakovské orchestry, ty jsou schopné jezdit například po soutěžích, protože toto pořádá Ministerstvo školství. My se těchto soutěží nemůžeme účastnit. Jenom spíše festivalů. Například VDO byl na festivalu ve Zbraslavi, Zbirohu, v Třeboni. Spíše jsme ale zaměřeni na proměnné koncerty než na festivaly, soutěže.

Spolupracuje VDO s nějakými dalšími orchestry, skladateli, známými osobnostmi?

Že by přímá spolupráce byla, to se nedá říct. Výměna not mezi orchestry je, ale minimální. Výměna not například probíhá mezi českokrumlovským orchestrem s dirigentem Pavlem Havlíkem. Další výměna not probíhá s temelínským orchestrem, přes našeho člena Tomáše Golla. Náš orchestr spolupracuje s Václavem Matouškem, což je bývalý kapelník a dirigent bývalé Posádkové hudby Tábor. On nám dělá úpravy not a aranže. Jsou to skvělé úpravy, které nám dělá zadarmo. Jsou tu i nabídky K. Bělohoubka, který je bývalým šéfem Ústřední hudby armády ČR.

Jak vidíte budoucnost VDO?

Černě (smích). Je to založeno na přízni muzikantů, ale také na hudebkách, jestli vyprodukují dostatek nových muzikantů. Staří hráči jsou většinou pryč, nebo už nemohou hrát. A na hudebkách už to podle mě není jako dříve. V dnešní době si dítě vyzkouší nástroj, a když ho nebaví hrát, jde pryč od nástroje. Zjistí, že na nástroj se musí cvičit, a tak si děti vybírají nástroje, které nejsou tak těžké. Budoucnost vidím v mlžném oparu. Je to hodně na tomto závislé. U nás si můžeme povšimnout velkého propadu žesťových nástrojů, je to umění na tyto nástroje hrát.

Mají děti zájem o hru na žesťové nástroje?

Minimální. Ta léta už jsou pryč. Je to vidět i na propadu dechové hudby. Plno kapel se zrušilo, ten příjem žáků je malý. Závidíme moravským kapelám, kde je hodně mladých hráčů a také profesionálů. Na Moravě je to určitě lepší. Začalo to vlastně od Moravanky (Slabák), kdy ta úroveň je technicky úplně jinde než u nás. V těchto moravských kapelách hrají velmi často vystudovaní profesionální hráči. Například Kozánek.

Chtěl jste být vždy pedagogem, jak jste se k tomu povolání dostal a co Vás k tomu vedlo?

Já jsem dělal vojenskou hudební školu. Před tím jsem hrál na lesní roh. Pak jsem hrál na baryton u F. Váni, který byl prvním trombonistou, ten mě připravil na zkoušky do Vojenské hudební školy Víta Nejedlého do Roudnice nad Labem. Pak mě přiřadili k divizní hudbě do Českých Budějovic a během působení v Českých Budějovicích jsem si dodělával Pražskou konzervatoř u J. Stádníka na trombon. Během studia jsem se

v Praze seznámil s kolegou Jiřím Novákem a ten učil v Trhových Svinech. Ten mě přiměl na myšlenku tady v jižních Čechách učit ve škole. Začal jsem učit pár hodin na tehdy ještě na Lidové škole umění Piaristické náměstí. Po odchodu z vojenské hudby jsem nastoupil na plný úvazek na Piaristickém náměstí. To bylo od roku 1985 až do roku 2007. Tehdy vznikl i VDO. A od 2007 až doteď učím na ZUŠ Máj v Českých Budějovicích.

Co považujete za svůj pedagogický úspěch?

Považuji nejenom absolventy konzervatoří, ale i absolventy ZUŠ, kteří zůstali u svých nástrojů a dál se zapojí do praxe a hrají dál. Takovým příkladem je můj bývalý žák Jiří Hanzal, který se stal mým kolegou v Jihočeské filharmonii. A to je zahrátí. Dále například Milan Rataj. I plno žáků, které jsem měl v orchestru, se například živí teorií a praxí. Myslím, že i tyto začátky v orchestru jsem trochu ovlivnil jak kladně, tak negativně (smích).

Jste hráčem na dechový, žesťový nástroj trombon. S jakými známými kapelami v dechové hudbě jste měl možnost si zahrát?

No, v dechové hudbě také na trombon, ale spíše na baskřídlovku - tenor, baryton. Hrál jsem s bývalou dechovkou Iglovankou, která potom obměnila název na Jihočeští rodáci, s kterými jsem také hrál, dále s Kubatovou dechovkou jako mladý. Teď hrají s Budvarkou, Sedmikráskou, Šumavskou osmičkou. Kromě dechové hudby jsem hrával také s tanečním orchestrem ROH. To bylo za socialismu od roku 1981-2. Hrál jsem tam asi 3 roky. Pak v Metroklubu od roku 1984 asi 6 let a odešel jsem po revoluci 1990-91. Od roku 1981 hraju v Jihočeské filharmonii, ale ne jako stálý hráč. Zažil jsem zde plno dirigentů J. Vodňanského, který založil Jihočeskou komorní filharmonii, až po dnešního dirigenta J. Talicha.

Jaký je Váš názor na současný stav dechové hudby?

Budoucnost není tak růžová. Obzvlášť tady je zatracována. Je to vidět při účinkování kapel. A tady v Budějovicích je podle mě potlačována. I když se ptám například Babouků, tak i oni v Budějovicích nehrají často. A potvrzují, že České Budějovice nejsou dechovkové město. Jihočeský kraj ano, Budějovice ne. Posuzuju také podle hraní s kapelou Budvarkou, že tu hrajeme málo. Třeba taková Soběslav, to je

dechovkové město hodně. Každoročně se tam pořádá festival Kubešova Soběslav. Nebo také Trhové Sviny, kde se pořádá Valdaufův festival. Ale já jsem tam moc nehrál.

9. Výzkum

V této kapitole bakalářské práce bych se nyní zaměřila na výzkum dechové hudby, který jsem provedla u žáků prvního ročníku na Konzervatoři v Českých Budějovicích. Tyto respondenty jsem vybrala na základě toho, abych zjistila, jak vnímají, poslouchají, rozumí dechové hudbě budoucí hudební profesionálové, kteří tento rok začínají se studiem hudby.

Výzkum byl proveden formou dotazníku. Ten se skládal z osmi otázek týkajících se dechové hudby, ale i jiných žánrů a druhů hudby. Podle těchto otázek jsem mohla zjistit, k jaké hudbě se sami hudebníci přiklánějí, nebo v jakém souboru působí. V dotazníku jsem také uvedla otázky týkající se pohlaví žáka a věku pro konkrétnější zjištění, jak to v této době vypadá na konzervatořích v jednotlivých hudebních třídách.

9.1 Cíl výzkumu

- Zjistit, kolik hudebníků na dechové nástroje se vyskytuje v prvním ročníku na Konzervatoři v Českých Budějovicích.
- Jaké druhy, žánry osobně respondenti preferují.
- Do jaké míry respondenti dechovou hudbu poslouchají.
- Zda respondenti působí v různých souborech, orchestrech, či nikoliv.
- Zjistit, převažují-li respondenti na nástroje ženského nebo mužského pohlaví a jaký je jejich věk.

9.2 Hypotéza

- Studenti, kteří hrají na dechový nástroj, více poslouchají a preferují dechovou hudbu než ostatní hudebníci.
- Studenti konzervatoře budou obecně více preferovat klasickou hudbu, protože Konzervatoř v Českých Budějovicích je založena na studiu klasické hudby.
- Větší počet studentů bude hrát v orchestru nebo v souboru, než ti co nejsou členy žádného orchestru.

9.3 Forma

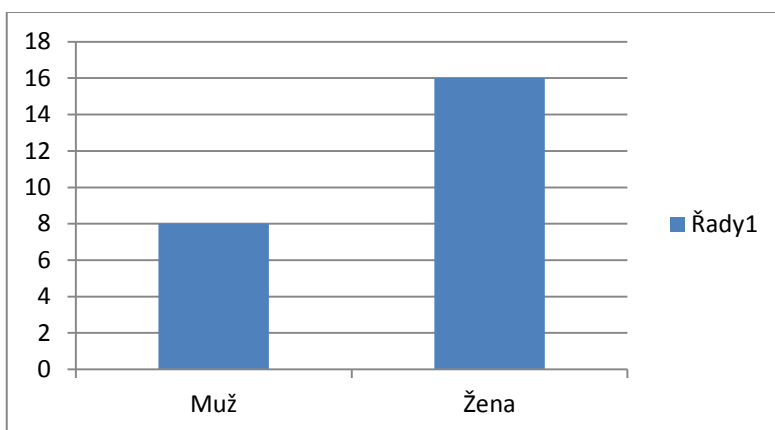
- Kvantitativní výzkum, měřitelný, uzavřené otázky
- Výzkum je proveden formou dotazníku, obsahuje 8 otázek se zaměřením na dechovou hudbu.
- Výzkum proveden v prvním ročníku Konzervatoře v Českých Budějovicích.

- Počet respondentů ve třídě - 24.
- Počet vyplněných dotazníků - 24.

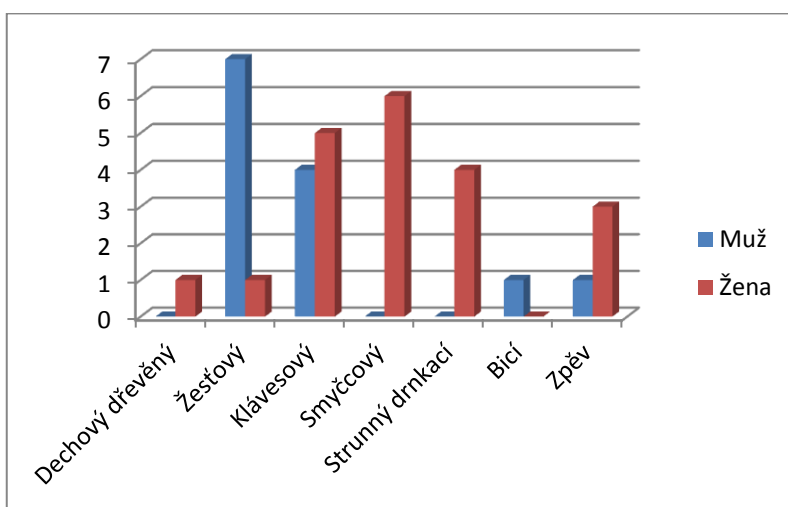
9.3 Vyhodnocení výzkumu jednotlivých otázek výzkumu

Otázka číslo 1.

U této první otázky mě zajímalo, jaké pohlaví v prvním ročníku převažuje, zda muži nebo ženy. Vyšel mi zajímavý výsledek z 24 respondentů mi 16 lidí označilo, že se jedná o ženy a pouhých 8 zaškrtno muže. Tady si můžeme povšimnout, že z hlediska historického se ženská emancipace projevila i v oboru hudba a to v prvním ročníku konzervatoře o celou polovinu! Tento stav se pravděpodobně projevuje i v ostatních ročnících na Konzervatoři v Českých Budějovicích.

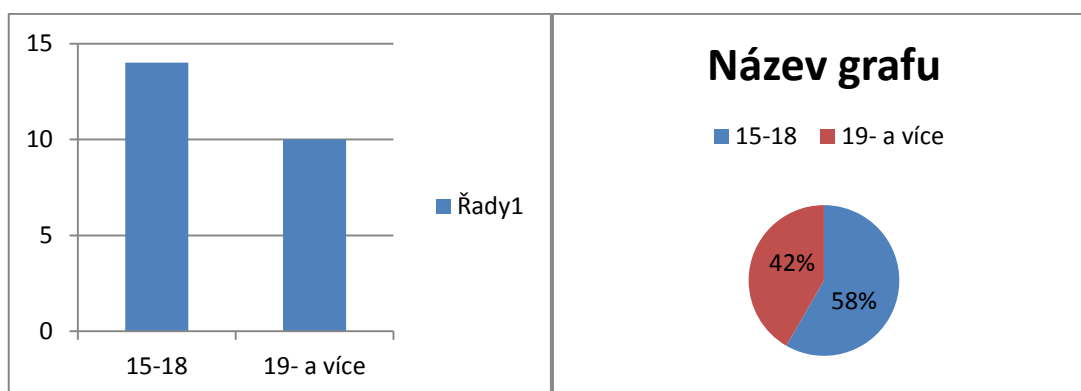
Na základě tohoto grafu si můžeme povšimnout, že počet hráčů na žesťové nástroje a dechové dřevěné nástroje jsou v převaze stále muži. Tyto nástroje se uplatňují v rámci dechové hudby. Ženy převládají zase hraním na nástroje klávesové, smyčcové a strunné drnkací a ve zpěvu, kde je počet mužů minimální nebo nulový.

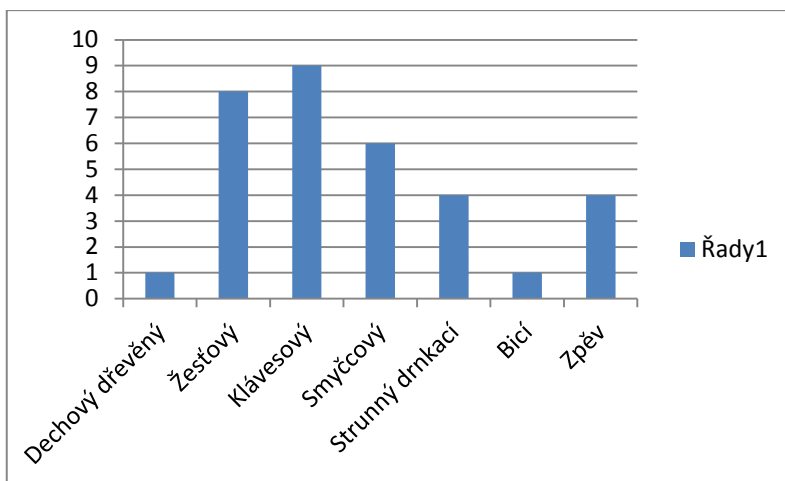
Otázka číslo 2.

U této otázky z hlediska výzkumu mě nejvíce zaujalo, kolikaletí jsou respondenti v prvním ročníku na konzervatoři. Konzervatoř je sice střední škola, ale na tuto školu se mohou přihlásit i starší uchazeči, většinou se jedná o studenty, kteří už vystudovali některou střední školu s maturitou a rozhodli se svůj umělecký talent dále rozvíjet. Výsledek je velmi zajímavý. V tomto prvním ročníku převládají studenti, kteří se na maturitu teprve poprvé chystají. Ale počet starších studentů je také výrazně vysoký. V tomto prvním ročníku se jedná až o 42% studentů starších devatenácti let.

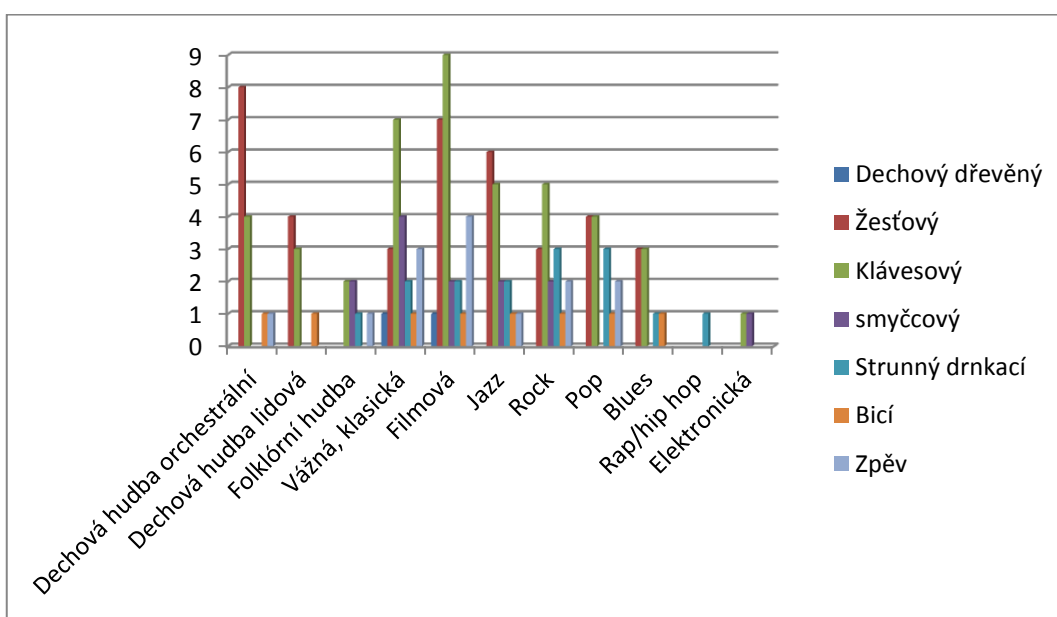
Otázka číslo 3.

Tato otázka je založena hlavně na zjištění, kolik studentů hraje na jaký nástroj. Podle grafu si povšimneme, že převažují klávesové nástroje. U tohoto nástroje byl výsledek očekávaný. Ve třetí otázce respondenti mohli uvést více nástrojů, na které hrají nebo je studují. Na Konzervatoři v Českých Budějovicích je povinným nástrojem hra na klavír. Všichni studenti se na tento nástroj musí naučit hrát aspoň základy, které se jim potom v praktickém životě mohou hodit. Ale hned na druhém místě jsou v počtu nejsilnější žesťové nástroje. To je velmi překvapující výsledek. Na grafu je vidět, že tyto nástroje jsou i velmi oblíbenými. Tento stav je pro dechovou hudbu velmi pozitivní. Do dechových orchestrů přibudou profesionální muzikanti, kteří budou rádi dechovou hudbu dělat se zájmem a láskou. Za to podle grafu je velký nedostatek dechových dřevěných nástrojů a nástrojů bicích, které jsou v dechové hudbě velmi potřebné. Můžeme jen doufat, že se tento stav zlepší a dechové dřevěné nástroje se vyrovnají žesťovým nástrojům.

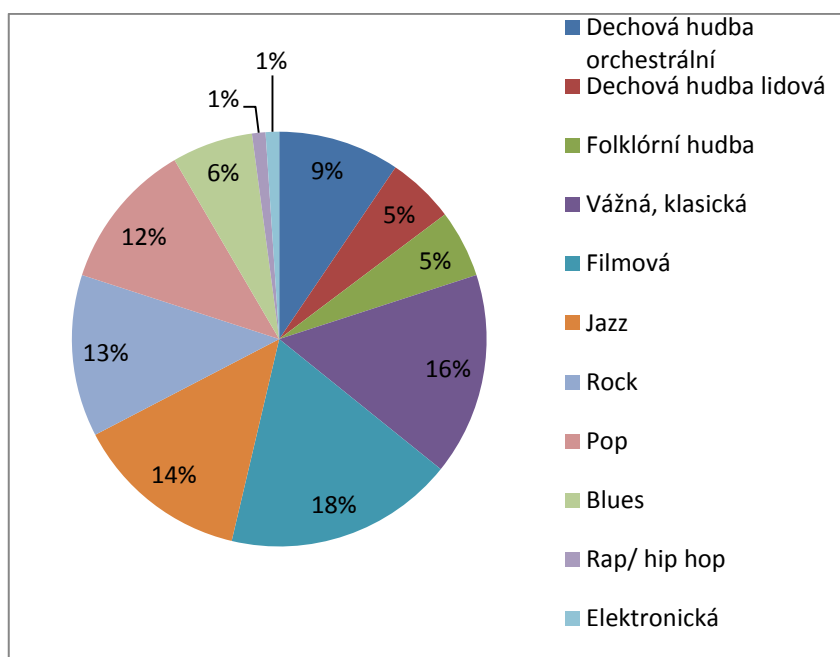

Otázka číslo 4.

U otázky č. 4 mě nejvíce zajímalo, které hudební žánry studenti preferují. Podle mé hypotézy, kdy hráči na dechové nástroje nejvíce preferují dechovou hudbu, mi vyšel pozitivní výsledek. V grafu je zaznamenáno, že dechovou hudbu orchestrální a dechovou hudbu lidovou nejvíce poslouchají hráči na žesťové dechové nástroje, pak bicí nástroje a dokonce i někteří zpěváci. Zpěv je v lidové hudbě velmi potřebný, a Konzervatoř v Českých Budějovicích je zaměřena na operní zpěv, proto mě výsledek překvapil. Nejvíce studenti preferují filmovou hudbu. Z grafu je vidět, že se jedná o studenty na klávesové nástroje, pak těsně za nimi se drží studenti na žesťové nástroje, potom strunné drnkací, dechové dřevěné, smyčcové a bicí. U smyčcových nástrojů je velmi oblíbená vážná, klasická hudba. Z grafu je opět vidět, že ve všech sférách převažují klávesové nástroje. Je to tím, že na tento nástroj hraje mnoho studentů, jelikož je to povinný nástroj pro všechny studenty.

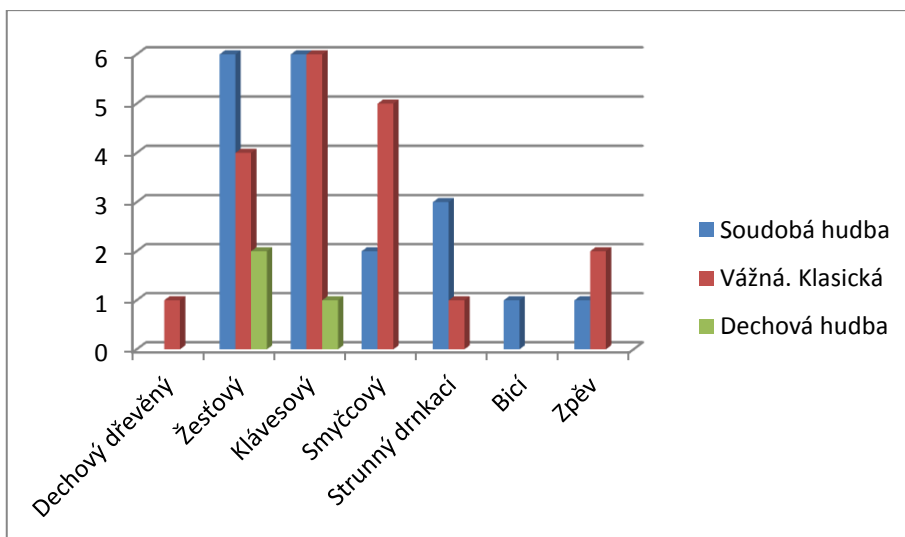

Mezi neoblíbené žánry hudby podle druhého grafu v této otázce patří elektronická hudba, rap/hip hop, které mají pouze po 1%. Dále folklórní hudba a dechová lidová hudba, které mají jen po 5% a blues s 6%. Naopak mezi oblíbené patří filmová hudba, která má až 18%, poté vážná klasická hudba, která by podle mě na této škole měla být na prvním místě, protože na Konzervatoři v Českých Budějovicích se studuje převážně klasická hudba. Dále je velmi oblíbeným jazz, rock, pop, dechová hudba orchestrální s 13%.

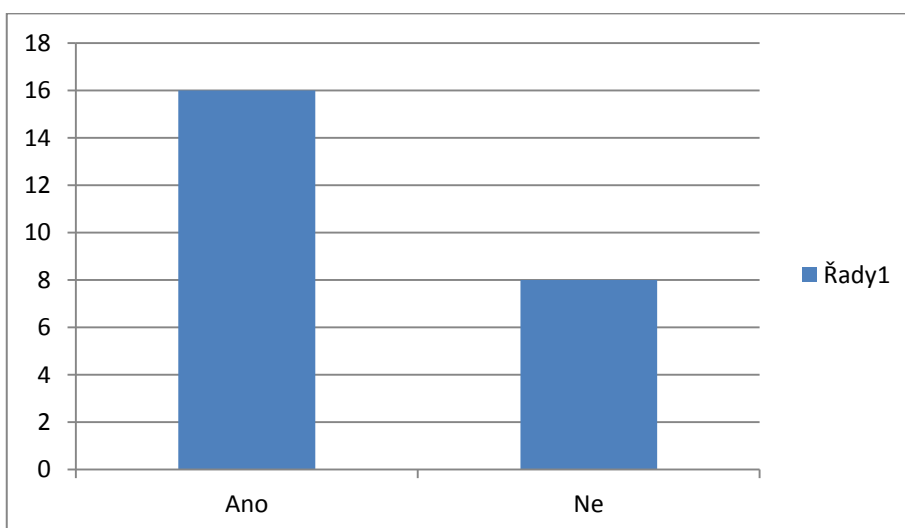
Otázka číslo 5.

Pátá otázka v dotazníku je velmi podobná otázce předchozí. Týká se typu hudby, který respondenti preferují. V této otázce měli na výběr jen ze tří odpovědí a mohli zaškrtnout více jak jednu odpověď. Podle grafu je vidět, jaký typ hudby preferují hráči na jednotlivé nástroje. U klávesových nástrojů je to hlavně soudobá a vážná klasická hudba. Dechová hudba je bohužel na posledním místě. U dechových nástrojů převažuje opět soudobá hudba a klasická a jen malé procento dechové hudby, což je velmi překvapující. Zrovna u dechových nástrojů by se čekalo poslouchání převážně dechové hudby. U ostatních nástrojů převažuje klasická hudba a pak soudobá, dechová hudba ne.

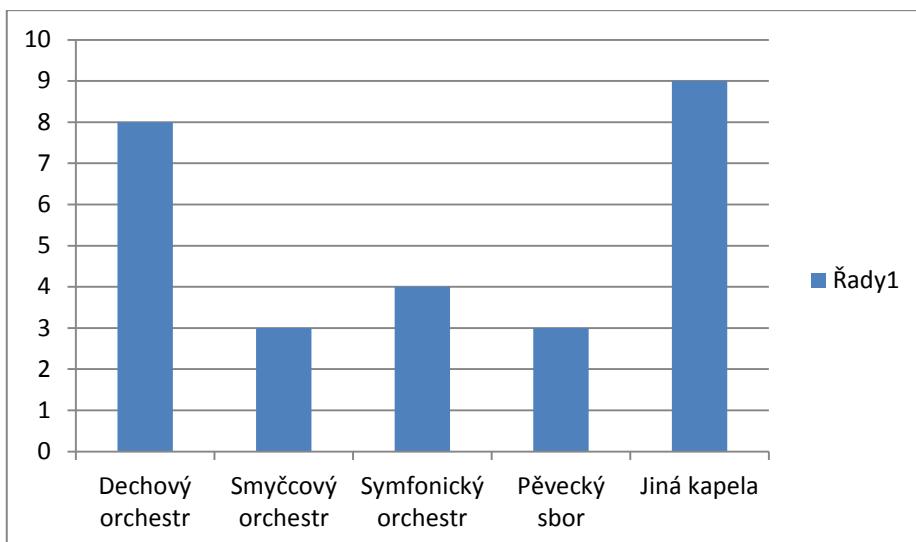
Otázka číslo 6.

V této otázce bylo důležité, zda respondenti hrají v některém orchestru. Podle grafu je výsledek jasně vidět.

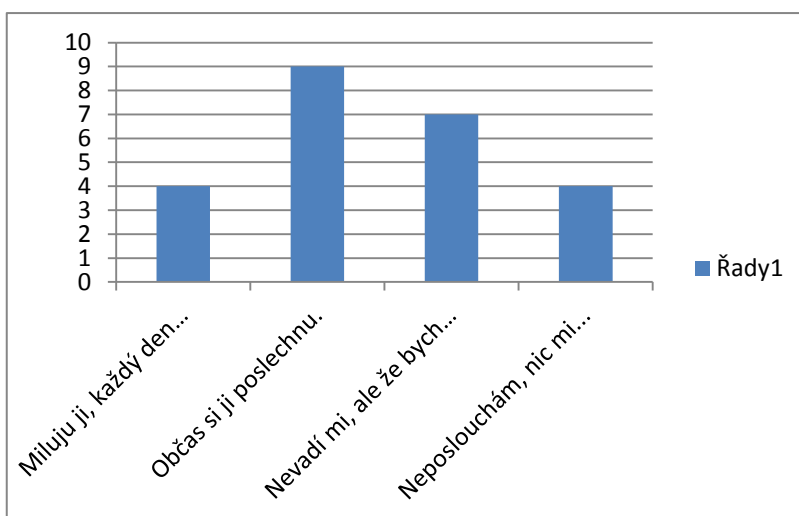
Otázka číslo 7.

Touto otázkou pokračovali studenti, kteří v předchozí otázce odpověděli ANO. Podle grafu je vidět, kolik respondentů hraje v orchestru a v jakém orchestru. Velký počet studentů hraje v jiné kapele. To znamená, že to mohou být různé kapely, rockové, swingové, bigbandy a další. Plno respondentů zaškrtnulo, že jsou členy dechového orchestru. Podle počtu respondentů a počtu celkově studentů na dechové nástroje je jasné, kdo tento orchestr zvolil.

Otázka číslo 8.

Poslední otázka v dotazníku byla zaměřena jen na dechovou hudbu, zda ji respondenti rádi poslouchají nebo ne. Výsledek je velmi překvapující. Většina studentů uvedla, že si ji občas poslechne. Tento výsledek posledního grafu je velmi pozitivní pro stav dechové hudby v jižních Čechách. Jenom 4 respondenti z celkových 24, kteří vyplnili tento dotazník, vůbec dechovou hudbu neposlouchá.

9.4 Závěrečné vyhodnocení

Výsledek tohoto dotazníku je v některých otázkách velmi překvapující, zvláště v poslední otázce. Výsledek je tedy pro dechovou hudbu velmi pozitivní. Studenti, kteří jsou velmi mladí, si rádi poslechnou dechovou hudbu a jen malé procento ji neposlouchá. Také je podle tohoto prvního ročníku na konzervatoři příznivé, že zájem o dechové nástroje je velmi vysoký. Budoucnost pro dechovou hudbu podle těchto výsledků z dotazníku vypadá velmi pozitivně.

Závěr

Na závěr mé bakalářské práce bych chtěla podotknout ještě pár slov. Podle získaných zdrojů a rozhovorů je vidět, že dechová hudba je docela oblíbeným žánrem hudby pro všechny věkové kategorie. A její budoucnost je proto velmi slibná. Tento žánr se v jižních Čechách vyskytuje už od začátku 19. století a stále trvá. Jižní Čechy jsou na dechovou hudbu velmi plodným krajem. Toto tvrzení dokládá především působnost koncertů, festivalů, hudebních vydavatelství, televizních a rozhlasových stanic, které se věnují dechové hudbě.

O historii dechové hudby v rámci této práce se dozvídáme plno zajímavých informací, které se staly za dobu jejího vývoje.

Dále jsem představila dechové soubory a jejich působnost. S těmito orchestry bychom se mohli setkat při různých koncertech či festivalech.

Rozhovory se známými osobnostmi do mé práce přinesly nové poznání, jaký je stav dechové hudby a jaký tito interpreti mají názor na současný stav a budoucnost tohoto oblíbeného žánru.

A na konci mé práce jsem se věnovala výzkumu v rámci studentů Konzervatoře České Budějovice. Tento výzkum došel k překvapivému poznání z pohledu mladých studentů.

Dále jsem práci obohatila o mnoho dalších zajímavých informací z hlediska rozboru skladeb, jednotlivých nástrojových možností, ale také o současný stav dechové hudby a společností, které se na tento žánr hudby zaměřují a o nové pohledy a informace z hlediska skladatelských osobností.

Dechová hudba v jižních Čechách má velmi slibnou budoucnost a z této práce je vidět, že i dlouhodobou budoucnost.

Závěrečné Motto: *Dechovka byla, je a bude!!!*

Resumé

Cílem této bakalářské práce bylo zmapování dechové hudby v jižních Čechách. Práce popsala vývoj dechové hudby od jejího počátku (kde se objevila, z čeho se vyvinula a jak vznikla), až po současnost. Dále byla práce zaměřena na existenci vybraných menších dechových souborů rovněž z hlediska jejich vzniku, historie a vývoje až do současnosti, dále na jejich aktivitu především na různých soutěžích, festivalech apod. Práce byla doplněna o rozbor skladby, výzkum a rozhovor s odborníkem přes dechovou hudbu a rozhovor s vedoucím dechového orchestru.

Summary

The aim of this bachelor thesis was to map brass music in South Bohemia. The thesis described development of brass music from its beginning to present brass music. The thesis was further focused to map the history and development of small brass bands. That included description of their performing at various festivals and competitions. The analysis of the composition, rehearsal, interviews with experts and conductors were also included in the thesis.

Seznam použitých informačních zdrojů

Rozhovor, doplňující informace

Mgr. Zdeněk Voráč

Vít Zuzák

Mgr. Irena Došková

Knižní publikace

1. HRČKOVÁ, Naďa. *Dějiny hudby*. Vyd. 1. V Praze: Ikar, 2007, 543 s., [8] s. obr. příl. ISBN 978-802-4909-783
2. *Hudba: kompletní obrazové dějiny*. Vyd. 1. Překlad Wanda Dobrovská. Praha: Knižní klub, 2014, 400 s. ISBN 978-80-242-4652-9.
3. JANDA, Bedřich. *Dechová hudba a dnešek*. Praha 1: Ústav pro kulturně výchovnou činnost-útvár zájmové umělecké činnosti, 1972. ISBN 59-185-72
4. KAPUSTA, Jan. *Dechové kapely, pochod a František Kmoch*. Praha 1: Supraphon, 1974.
5. KOUKAL, Milan. *Dechovka: historie a současnost naší dechové hudby*. 2007. vyd. Praha: Slovart, 2007, 312 p.:. ISBN 80-720-9909-4.
6. KRATOCHVÍL, Jiří. *Dějiny a literatura dechových nástrojů*. [Vyd. 1.]. Praha: Státní pedagogické nakl., 1979, 218 p. ISBN 14-077-79.
7. MICHELS, Ulrich. *Encyklopedický atlas hudby*. Překlad Miroslav Srnka. Ilustrace Gunther Vogel. Praha: Lidové noviny, 2000, 611 s. ISBN 80-710-6238-3
8. ŘEHÁK, František. *Babouci*. Týn nad Vltavou: Městské muzeum, 1989.
9. SEMERÁK, Oldřich. *Nauka o hudebních formách*. Praha 1: Pražská konzervatoř, 2003
10. VORÁČ, Zdeněk. *Nejstarší jihočeská dechová hudba Babouci*. České Budějovice, 1992. Diplomová práce. Jihočeská univerzita. Vedoucí práce Zdeňka Šrůtková.

Internetové stránky

1. Babouci. Babouci [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.babouci.cz/cz/historie>
2. Blanský les a Netolice. [online]. [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.blanet.cz/cz/ada-dosko/108>

3. Český rozhlas České Budějovice. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/cb/porady/>
4. Kubešovo hudební nakladatelství. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.kubes.eu>
5. Kubešovo hudební nakladatelství. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.kubes.eu/spolupracovnici/skladatele/ada-dosko-s2.html>
6. Samsonka [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: http://samsonka.cz/O_nas.html
7. Šlágr Tv. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://slagrtv.cz/>
8. *Velký dechový orchestr České Budějovice* [online]. [cit. 2015-04-19]. Dostupné z: <http://www.vdocb.cz/>
9. *Zlatá křídlovka*. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.mistnikultura.cz/zlata-kridlovka>
10. *Zlatá křídlovka*. [online]. [cit. 2015-04-11]. Dostupné z: <http://www.niposmk.cz/?p=15632>

Zdroje obrázků

- Obrázek č. 1: http://www.wagner-tuba.com/brass_section_overview.htm
- Obrázek č. 2: https://www.facebook.com/pages/Velk%C3%BD-dechov%C3%BD-orchestr%C4%8Cesk%C3%A9-Bud%C4%9Bjovice/185881438264319?sk=photos_stream
- Obrázek č. 3: <https://www.facebook.com/pages/Velk%C3%BD-dechov%C3%BD-orchestr-%C4%8Cesk%C3%A9-Bud%C4%9Bjovice/185881438264319?sk=timeline>
- Obrázek č. 4: <http://babouci.cz/>
- Obrázek č. 5: <http://www.babouci.cz/cz/fotogalerie/2/37#37>
- Obrázek č. 6: <http://samsonka.cz/Fotogalerie/Pages/Samsonka.html>
- Obrázek č. 7: <http://samsonka.cz/Diskografie.html>
- Obrázek č. 8: <http://www.kubes.eu/spolupracovnici/skladatele/ada-dosko-s2.html>
- Obrázek č. 9: <http://www.kubes.eu/spolupracovnici/skladatele/ladislav-kubes-s1.html>
- Obrázek č. 10: <http://www.osobnosti-kultury.cz/karel-valdauf-9510.html>
- Obrázek č. 11: <http://www.kubes.eu/program-festivalu.html>
- Obrázek č. 12: <http://www.kubes.eu/kubesova-sobeslav.html>
- Obrázek č. 13: <http://trnkovjanka.webnode.cz/xx-zlata-kridlovka/>

Přílohy

Seznam dechových souborů

Babouci

Božejáci

Budějická kapela Ády Školky

Budvarka

Budvar quintet

Dechová harmonie konzervatoře České Budějovice

Dechová hudba města Písku

Dechový orchestr Český Krumlov

Dechový orchestr města Dačice

Dechový orchestr Vimperk

Dechový orchestr základní umělecké školy Prachatice

Dechový orchestr základní umělecké školy Třeboň

Dechový orchestr základní umělecké školy Vimperk

Dražická dechovka

Dudlajda

Jihočeská osma

Jihočeská Podhoranka

Jihočeská Vlachovka

Jihočeští rodáci

Jížani

Kameníkovi muzikanti

Kapela Pavla Havlíka

Keramička

Libkovanka

Malá kapela Pavla Havlíka

Malá muzika

Malá muzika Nauše Pepíka

Malá Netolička

Malá Vlachovka

Městský dechový orchestr základní umělecké školy Dačice

Mládežnický dechový orchestr Temelín

Muzikanti z jižních Čech

Nektarka
Netolická pětka
Netolička
Pouličníci z Tábora
Radověnka
Rybenka
Samsonka
Sedmikráska
Skalačka
Šumařinka
Šumavanka
Šumavská osma
Štěpánka
Temelínská malá dechovka
Třeboňská dvanáctka
Vauldaufinka Ády Školky
Velký dechový orchestr města České Budějovice
Veselá muzika
Veselá muzika
Vodňanská kapela
Vyšňupanka

Obrázky

Obrázek č. 1

Žest'ové nástroje

Obrázek č. 2

Velký dechový orchestr České Budějovice

Obrázek č. 3

Novinový článek o Velkém dechovém orchestru České Budějovice

Obrázek č. 4

BABOUCI

Nejstarší
jihočeská
dechovka

Vracím se domů...

KUBEŠOVY
HUDEBNÍ
VYDAVATELSTVÍ
49 2059-2 4311
DDD

145^{let}

Babouci, obal CD

Obrázek č. 5

Babouci

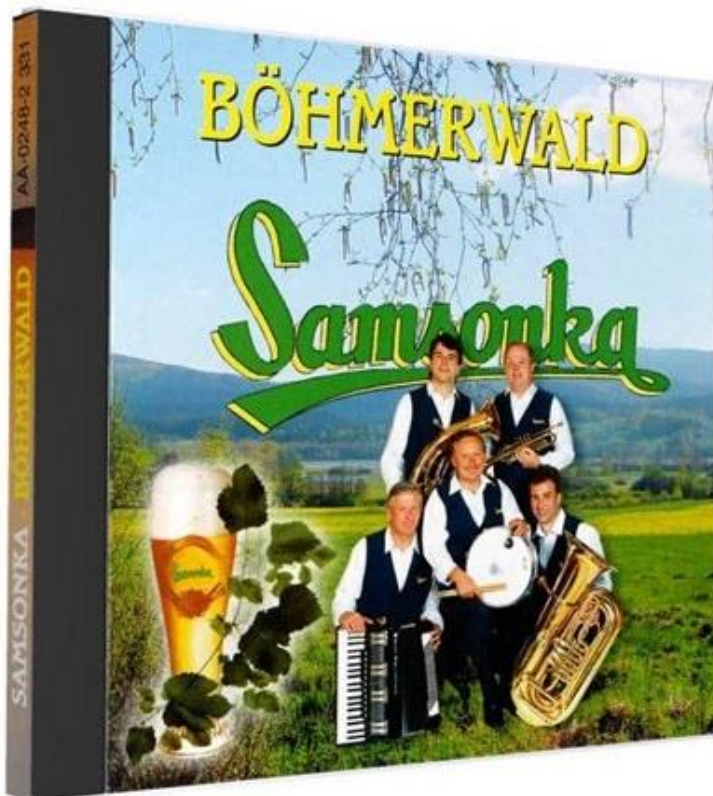

Obrázek č. 6

Samsonka

Obrázek č. 7

Samsonka, obal CD

Obrázek č. 8

Skladatel Ada Doško

Obrázek č. 9

Skladatel Ladislav Kubeš

Obrázek č. 10

Skladatel Karel Valdauf

Obrázek č. 11

SOBĚSLAV-NÁMĚSTÍ – DEN HOSTŮ

SOBOTA 18. 7. 2015

12 ⁰⁰ hod.	SOBĚSLAVSKÉ MAŽORETKY, vedoucí Miluše Moravcová, Vladimír Moravec
12 ³⁰ hod.	DĚTSKÁ KAPELA TEMELÍN, kapelník Lenka Petrášková
13 ⁰⁰ hod.	HORALKA, kapelník Josef Kubalík
14 ⁰⁰ hod.	TRACHTENKAPELLE BRAND, kapelník Gerald Zeller / Rakousko
15 ⁰⁰ hod.	DĚTSKÝ FOLKLÓRNÍ SOUBOR RÁČEK, umělecká vedoucí Dana Moravcová
15 ³⁰ hod.	SOBĚSLAVSKÁ CHASA MLADÁ, umělecký vedoucí Vojtěch Hráša
16 ⁰⁰ hod.	VESELÁ SEDMA, kapelník Jan Sedlařík
17 ⁰⁰ hod.	SEBRANKA, kapelník Luboš Práška
18 ⁰⁰ hod.	HAPPARANKA, umělecký vedoucí Jérémie Rupp / Francie
19 ⁰⁰ hod.	POHORANKA, kapelník Jan Pohorský
20 ⁰⁰ hod.	PÁLAVANKA, kapelník Hynek Novotný
21 ⁰⁰ hod.	BABOUČI, kapelník Petr Štýbal
23 ⁰⁰ hod.	VESELKA, kapelník Ladislav Kubeš

Program uvádí Martin Hlaváček a Karel Hegner.

KONCERTY KOLEM SOBĚSLAVI – začátek ve 14⁰⁰ hod.

BORKOVICE	VESELKA, kapelník Ladislav Kubeš
KLENOVICE	HORALKA, kapelník Josef Kubalík
	HAPPARANKA, umělecký vedoucí Jérémie Rupp / Francie
TUČAPY	POHORANKA, kapelník Jan Pohorský
ŽELEČ	SEBRANKA, kapelník Luboš Práška
ŽIŠOV	VESELÁ SEDMA, kapelník Jan Sedlařík
	ALSATIA, umělecký vedoucí Charles Lemmel / Francie

SOBĚSLAV-NÁMĚSTÍ – GALAKONCERT

NEDĚLE 19. 7. 2015

10 ⁰⁰ hod.	zahájení
10 ³⁰ hod.	MODRÁ MUZIKA, kapelník Zdeněk Thuma
11 ⁰⁰ hod.	VALANKA, kapelník Václav Pávek
12 ⁰⁰ hod.	HARMONIE 1872 KOLÍN, kapelník Petr Stříška
12 ³⁰ hod.	deník soutěž soutěž
13 ⁰⁰ hod.	BABOUČI, kapelník Petr Štýbal
14 ⁰⁰ hod.	ALSATIA, umělecký vedoucí Charles Lemmel / Francie
15 ⁰⁰ hod.	JÍZANI, kapelník Miroslav Dvořák
16 ⁰⁰ hod.	KRAJANKA, kapelník Václav Hlaváček
18 ⁰⁰ hod.	VESELKA, kapelník Ladislav Kubeš
19 ⁰⁰ hod.	Všechny dechové hudby společně zahrají za řízení Petra Stříšky, Jaroslava Zemana a Josefa Vejvodky skladby „BORKOVICKÁ POLKA“, „MOJE ČESKÁ VLAST“ a „OD TABORA AŽ K NÁM“.

Program uvádí Kateřina Hálková a Blanka Tůmová.

12⁰⁰ - 13⁰⁰ hod. Přímý přenos do vysílání Českého rozhlasu České Budějovice
Přejeme všem příznivcům dechovky příjemné užívání na festivalu Kubešova Soběslav.

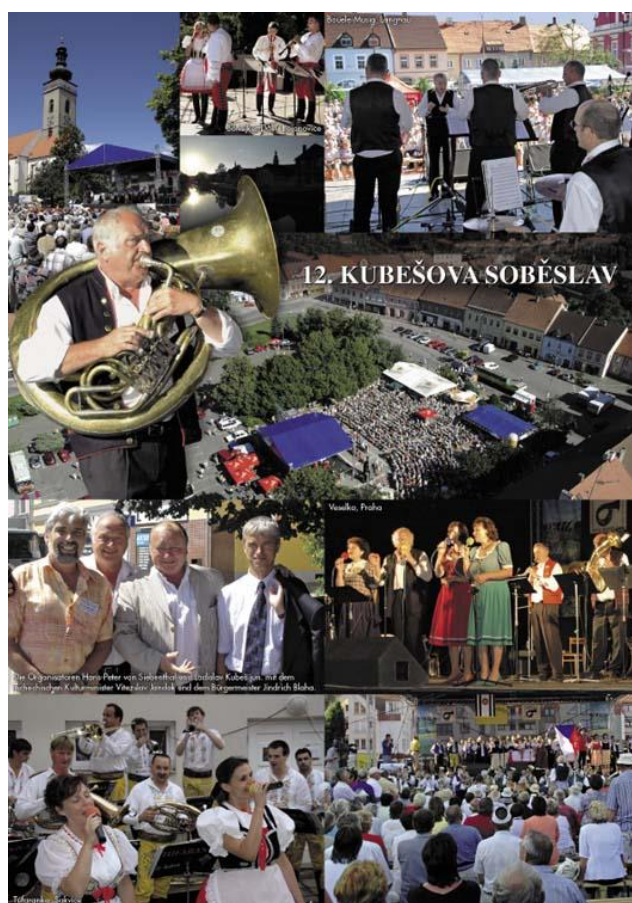
Tento projekt se uskutečňuje za finanční podpory

Změna programu vyhrazena.

21. Mezinárodní festival dechové hudby Kubešova Soběslav, program

Obrázek č. 12

Mezinárodní festival Kubešova Soběslav

Obrázek č. 13

Zlatá křídlovka,

Ukázky melodií a textů

6. července- skladba, noty + text

*Čtvrtého (šestého) července na strahovských hradbách
stáli Sokolici, stáli Sokolici
v dlouhých hustých řadách.*

*V dlouhých hustých řadách s vlajícím praporem
smutně pohlíželi (bolně pohlíželi)
na vrch za Břevnovem.*

*Na vrch za Břevnovem směrem k Bílé hoře, (Na vrch za Břevnovem k Císařské oboře)
pohled' sokolíku, pohled' sokolíku, (pohlédntě, milí,)
kdo to tam as oře.*

*Oře tam Čechie, máti naše drahá
ona vyorává, ona vyorává, (hodlá vyorati)
naše stará práva.*

*Naše stará práva jsou tam zakopána
od našich nepřátel
jsou tam zašlapána.*

*Orej máti, orej, práva nám vyorej, (Orej máti, orej, do umdlení orej)
až nebudeš moci (až budeš umdlévat)
Sokola zavolej. (Sokoly zavolej)*

*Sokola zavolej od slovanské Prahy,
on ti dopomůže, on ti dopomůže
zahnat naše vrahy.*

*Zahnat naše vrahy do pekel kam patří
a pak provolejme
sláva, nazdar Vlasti!!! (sláva naší Vlasti!)*

Povětrné střevíčky- píseň, noty + text

Povětrné střevíčky

*Bývaly vili svádivé, už dudák Švanda je znal,
často jim písňě škádlivé v borůvčí do tance hrál*

*Povětrné střevíčky má na světě dívka jediná,
ta bude má, jen má, jen má,
ta víla roztančená*

Hudba Áda Doško, text Miloš Bárta

Ukázka dotazníku

Dotazník ---priloha

Se zaměřením na dechovou hudbu pro žáky prvního ročníku na konzervatoři.

Správnou odpověď zaškrtněte křížkem.

Například: Jste-li muž, zaškrtněte otázku takto: Jakého jste pohlaví?

Muž

Žena

U otázky číslo 3, 4, 5 a 6 můžete zaškrtnout více odpovědí.

---

1) Jaké ho jste pohlaví?

Muž

Žena

2) Kolik je Vám let?

15-18

19- a více

3) Na jaký typ nástroje hrajete?

- Dechový dřevěný
- Žestový
- Klávesový
- Smyčcový
- Strunný drnkací
- Bicí
- Zpěv

4) Jaký žánr hudby osobně preferujete?

- Dechová hudba orchestrální
- Dechová hudba lidová
- Folklórní hudba
- Vážná, klasická
- Filmová
- Jazz
- Rock
- Pop
- Blues
- Rap/hip hop
- Elektronická

5) Jaký typ hudby osobně preferujete?

Soudobá hudba

Vážná, klasická

Dechová hudba

6) Působíte v orchestru/souboru?

Ano

Ne

7) V jakém? (Vyplňují pouze ti, kteří v předešlé otázce vyplnili ano.)

Dechový orchestr

Smyčcový orchestr

Symfonický orchestr

Pěvecký sbor

Jiná kapela

8) Jaký máte Vy osobně vztah k dechové hudbě?

Miluju ji, každý den ji poslouchám

Občas si ji poslechnu

Nevadí mi, ale že bych ji stále poslouchal, se nedá říct

Neposlouchám, nic mi to neříká